

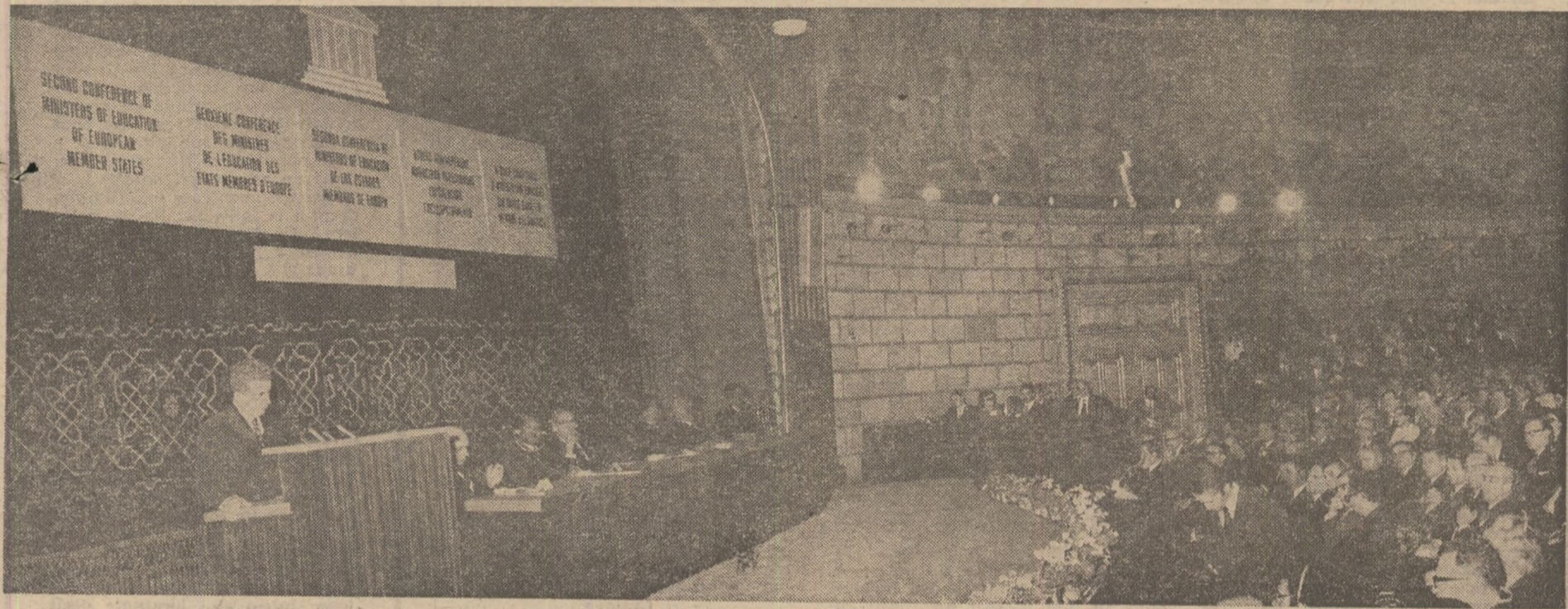
Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 120

Simbătă 1 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale” — 1 leu

Secvență solemnă de la festivitatea deschiderii celei de a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO, care se desfășoară la București între 26 noiembrie și 4 decembrie a.c.: tovarășul Nicolae Ceaușescu adresează un cuvânt de salut participanților la prestigioasa manifestare internațională.

Spiritul de economie în profilul moral al tînărului zilelor noastre

În lucrările de etică nu a-
ve spiritul de economie ca
o categorie individualizată și
s-ar părea un efort steril să
incercăm să o introducem. To-
tuși, la o examinare mai aten-
tă, putem să descifrăm, prin
termeni ca „prevedere”,
„cumpătare” ș.a., unele dintre
laturile acestei trăsături mor-
rale. Înțelepciunea populară
a exprimat, totdeauna, plastic
acest lucru prin proverbe de
o excepțională densitate de
conținut. Economia a fost con-
siderată de moralisții secole-
lor precedente mai ales sub
aspectul ei de economie fără
rațiune și, chiar, de zgîrcenie.
De aici, și paradoxul din
maximele lui La Rochefou-
cauld „Zgîrcenia este mai dă-
unătoare decît dărnicia”, pa-
radox al economisirii ca mij-
loc de prevedere față de ame-
nințările nesiguranței socio-
economice ale epocii.

Istoria civilizației poporului
nostru ne arată că, de-a lun-
gul veacurilor, cumpătarea,
chibzuința și buna gospodă-
rire s-au bucurat și se bucură
de înalta prețuire, cu atât mai
mult în zilele noastre, cînd a
lucra economic, la limita uti-
lizării optime și eficiente a
resurselor, devine o îndatori-
re și o virtute.

Formarea deprinderilor de
economie începe în familie;
de mare utilitate este — spre
exemplu — ca bugetul săptă-
minal să fie discutat în pre-
zența copiilor. Aceștia înțeleg,
astfel, cum se gospodăresc veni-
turile realizate prin muncă

și cum se eșalonează priori-
tățile cerințelor familial-gos-
podărești.

Școala continuă această ac-
țiune, atît prin explicarea cu
cea mai mare claritate și cu
forță de convingere, în ce
constă importanța spiritului
de bun gospodar și care sînt
căile de a obține economii,
cît și printr-o practică zilnică

și continuă de economisire a
resurselor materiale cu care
elevii vin în contact.

Cultivarea spiritului de eco-
nomie devine, în acest fel, o
latură importantă a activității
generale educative.

Prof. RODICA OPRICA
Școala generală nr. 81 din
București

Acțiune practică de modernizare

Pentru transpunerea în via-
ță a sarcinilor legate de mo-
dernizarea metodelor de în-
vățămînt, trasate de Plenara
C.C. al P.C.R. din 18—19 iu-
nie 1973, cu privire la dezvoltarea
și perfecționarea învățămîntului
în Republica Sociali-
stă Romînia, la Liceul
„George Enescu” din Sinaia a
fost organizată o săptămîină cu
un caracter aparte, pe care
oamenii școlii de aici au de-
numit-o săptămîina metodică.

Toate colectivele de catedră
din liceu și-au planificat ac-
țiuni specifice fiecărui obiect
prin care să studieze, să ana-
lizeze, să experimenteze și să
tragă concluzii pe marginea
eforturilor de modernizare.
Acțiunea practică a avut un
puternic suport teoretic: în
cincisprezece întruniri, orga-
nizate de Casa județeană a
corpului didactic (filiala Si-
naia) în colaborare cu Univer-

sitatea populară din localitate,
au vorbit cadrele didactice,
specialiști în probleme de di-
dactică modernă, invitați din
București, Ploiești, Brașov etc.

În săptămîina metodică a
fost urmărită, în mod special,
predarea în cabinete, polica-
binete, laboratoare, ateliere
sau uzină. S-au făcut, de ase-
menea, intense schimburi de
experiență, prin interasistențe
și asistențe la lecții.

Eforturile întregului colec-
tiv, căutările, rezultatele unor
experimente, rezultatele întîm-
pinate, concluziile etc. vor face
subiectul unui simpozion de
comunicări, pe teme de mo-
dernizare, al cadrelor didac-
tice din Sinaia, ce va avea loc
în aprilie 1974.

Prof. C. D. RAPCEA
directorul Liceului
„George Enescu” din Sinaia

Mesajul adresat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

cadrelor didactice, elevilor, organizației de
partid și organizației de tineret de la Școala
generală din comuna Ozun, județul Covasna

Dragi tovarăși și prieteni,

Doresc, înainte de toate, să vă mulțumesc pentru scri-
soarea pe care mi-ați trimis-o și pentru invitația de a par-
ticipa la sărbătorirea împlinirii a 325 de ani de la înființarea
Școlii generale din Ozun. Regretînd sincer că nu am posibi-
litatea să dau curs acestei invitații, doresc să vă adresez, pe
această cale, cele mai calde felicitări cu prilejul aniversării
școlii dumneavoastră.

Apreciez în mod deosebit contribuția pe care Școala ge-
nerală din Ozun — asemenea multor unități de învățămînt
cu vechi tradiții din țara noastră — a adus-o pe parcursul
îndelungatei sale existențe la pregătirea și instruirea unui
mare număr de tineri din rîndul oamenilor muncii români
și maghiari, care trăiesc și muncesc înfrățiți în această fru-
moasă regiune a patriei, la cultivarea nobilelor sentimente
ale prieteniei și frăției tuturor celor ce muncesc, fără deo-
sebite de naționalitate. Mă bucură, de asemenea, dezvoltarea
pe care școala dumneavoastră — ca dealtfel întregul
nostru învățămînt — a cunoscut-o în anii socialismului.
Faptul că astăzi în comuna Ozun funcționează 7 școli ge-
nerale, în care învață peste 580 de copii români și maghiari,
că, față de doi învățători cît avea în 1948, școala dumnea-
voastră are astăzi 16, iar în întreaga comună lucrează astăzi
52 de cadre didactice, constituie o vie ilustrare a politicii
partidului nostru de înflorire multilaterală a tuturor locali-
tăților patriei, de dezvoltare a învățămîntului în limba ma-
ternă, de ridicare generală a nivelului de cultură și civiliza-
ție al întregului popor.

Astăzi, prin grija partidului și statului, societatea noastră
asigură tuturor copiilor patriei, fără deosebire de naționali-
tate, depline posibilități de a învăța, de a-și însuși minu-
tatele comori ale științei și culturii, a se pregăti cu temel-
nicie pentru a-și putea sluji cît mai bine patria socialistă.
După cum cunoașteți, Congresul al X-lea și Conferința
Națională ale partidului au pus în fața școlii sarcini deosebit
de mari, exigențe sporite izvorite din necesitatea de a lega
tot mai strîns învățămîntul de viață, de cerințele practice
concrete ale dezvoltării actuale și în perspectivă a societă-
ții noastre, de a crește un tineret multilateral pregătit.

Am convingerea că această aniversare va însemna pen-
tru cadrele didactice ale școlii un nou și puternic imbold
de a acționa și mai hotărît pentru a răspunde prin întreaga
lor activitate înaltelor cerințe pe care societatea noastră le
pune în fața învățămîntului — iar pentru elevi, un îndemn
de a învăța cu sîrguință, de a-și însuși cele mai noi cuno-
ștințe și de a se pregăti exemplar pentru a deveni buni ce-
tățeni, buni constructori ai socialismului și comunismului în
patria noastră.

Cu această convingere, vă doresc tuturor, cadre didactice
și elevi, realizări și satisfacții tot mai mari în activitatea
viitoare.

Doresc, de asemenea, să folosesc acest prilej pentru a
adresa comunistilor și tuturor locuitorilor din comuna Ozun
călduroase urări de noi succese în muncă, multă sănătate
și fericire.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie 1973

„Pentru a realiza o cât mai bună coordonare a muncii de educare a elevilor, se va dezvolta colaborarea școlii cu familia — principali factori educativi“

(Din Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului în Republica Socialistă România).

Școala în care învață copilul este și a părinților lui

Interviu cu prof. diriginte OCTAVIANA ZORILESCU, Școala generală din comuna Dilga, județul Ialomița.

Red. : Care considerați că sînt îndatoririle familiei în activitatea complexă de educație a copilului devenit elev ?

Prof. O. Zorilescu : Între datoririle majore ale oricărui cetățean față de societatea noastră se numără și cea a întemeierii unei familii pe principiile eticii comuniste, fapt care incumbă multă responsabilitate în creșterea și educația copiilor. Dacă, teoretic, acest lucru este binecunoscut, în viața de toate zilele apar o multitudine de aspecte individuale, diversificate în funcție de compoziția socială a fiecărei familii, de relațiile dintre soți, de pregătirea morală și intelectuală a părinților pentru exercitarea calității lor de factori educativi, sau chiar de aria teritorială în care locuiește familia. De exemplu, copilul află la școală cum este posibilă așezarea, sau despre cometa Kohoutek care nu influențează viața de pe Pământ. Unii părinți sau bunici — mai ales din mediul rural — afirmă, însă, imposibilitatea omului de a ajunge pe lună, consideră că emisiunile T.V. cu caracter științific sînt trucuri folosite pentru derutarea celor care cred în Dumnezeu, sau „știu precis“ că, odată cu apariția cometei, se va întîmpla o mare nenorocire etc. În aceste situații, școala, în general, și învățătorul sau profesorul diriginte, în special au dificila misiune de a forma o concepție științifică despre lume și viață nu numai elevilor, ci și părinților acestora. Or, această educație nu se poate efectua nici foarte repede și, în cazul părinților, nu doar prin expuneri de popularizare a științei, susținute în cadrul unui program de culturalizare a maselor, mai mult sau mai puțin formal. Dacă mai adăugăm că există și părinți rezistenți la ideea că fiii lor trebuie să învețe organizat, în școală, cred că e bine ca noi, cadrele didactice, să ne formulăm pretențiile față de părinții elevilor noștri, dependent de aceste realități. În general, însă, consider că pe o obligație elementară, morală și socială, a fiecărei mame și a fiecărui tată, grija de a ține o strînsă legătură cu școala.

Red. : Cum apreciați conlucrarea dintre cei doi factori educativi — școala și familia — pe baza experienței dumneavoastră de diriginte ?

O. Zorilescu : O asemăn cu o reacție reversibilă. Atît părintelui cît și dirigintelui trebuie să le fie clar faptul că formarea viitorului constructor al societății socialiste se realizează în cîmpul de interacțiune familie — școală — familie.

Este necesar ca părintele — așa cum știe că e firesc să meargă la serviciu zilnic — să fie convins de utilitatea unor legături periodice cu școala, cu profesorii, cu dirigințele și, prin comitetul de părinți, cu ceilalți părinți. De obicei — și, din păcate — această legătură se stabilește doar într-un singur sens: de la școală la familie. Profesorul diriginte face vizite la domiciliul elevului, sau invită părinții la școală pentru discuții individuale, mai ales atunci cînd elevul se abate de la normele de conduită școlară, ori primește note mici. Personal, consider că putem vorbi despre o reală colaborare a școlii cu familia, și, invers, a familiei cu școala, atunci cînd părinții sînt nevoia să ne facă vizite nu numai în momente de alertă, de terminate de indisciplină sau notele slabe ale copilului.

Din experiența mea — repet, mă refer la condițiile școlii din mediul sătesc — am constatat că discuțiile individuale cu părinții elevilor creează un climat de încredere reciprocă. Aceste discuții nu se limitează numai la caracterizarea elevului, într-o anumită perioadă, sau la recomandarea unor procedee pedagogice — cînd este necesar — ci cuprind o sferă largă de probleme, începînd, de pildă, cu concepția despre lume și viață. Elevul, observînd interesul părinților săi pentru activitatea lui școlară și respectul acestora față de școală, va munci cu mai multă tragere de inimă, cu conștiințozitate. Desigur, munca de convingere „de la om la om“ presupune tact, dar, mai ales, acea dragoste pentru profesiune, nu declarată, ci simțită de fiecare dintre noi, cei care sîntem și diriginți.

Elevii școlii sînt și elevii familiei

Interviu cu GHEORGHE PASMANGIA, președintele comitetului de părinți de la Școala generală nr. 24 din București.

Red. : Care este părerea dumneavoastră în legătură cu ponderea educației pe care o primește copilul în familie din momentul în care începe să frecventeze grădinița sau școala ?

Gh. Pasmangia : În perioada activității preșcolare, precum și în primii ani ai ciclului primar, rolul familiei în educația copilului este substanțial, ținînd seama de faptul că fiecare copil la vîrsta mică și mijlocie este încă foarte atașat de mamă, bunică, sau tată, de familie. Intrat în grădiniță sau în școală, copilul este influențat din două direcții. Educației primite în familie — în general privind buna sa creștere, „cei șapte ani de acasă“, cum obișnuim să spunem — i se adaugă educația mult mai complexă primită în școală prin intermediul educatoarei, învățătoarei, profesorilor. Preșcolarul sau copilul-școlar începe să trăiască în două medii diferite, care, uneori — de ce să nu o spunem — acționează asupra lui în mod contrar. Acum, deci, se pune și problema unei strînse legături între familie și școală, pentru a se ajunge la o convergență în problema formării personalității copilului. De acum încolo, școala are și datoria să corecteze greșelile familiei — atunci cînd ele se semnalează — iar familia să sprijine procesul instructiv-educativ.

Cu cît cadrele didactice sînt mai bine pregătite din punct de vedere psihopedagogic, cu atît mai mari sînt avantajele copiilor noștri în privința dezvoltării lor intelectuale și morale, știut fiind că fiecare nou an, pînă la majorat, îi apropie, din ce în ce mai mult, de școală: majoritatea timpului lor este afectat preocupărilor școlare. Dar, în aceeași măsură și în același ritm crește și responsabilitatea familiei. Părinții, care își iubesc cu adevărat copiii nu se mulțumesc să le ofere numai condiții materiale — hrană, îmbrăcăminte, rechizite școlare — și să-i răsfețe. Ei sînt atenți la toate manifestările copiilor lor pentru a le cunoaște obiceiurile, înclinațiile, aptitudinile, ajutîndu-i de la cea mai mică vîrstă în orientarea lor școlară, pregătindu-i pentru o corectă opțiune profesională.

În familie, pentru prima dată, copilul află ce este bine și ce este rău, dar nu întodeauna aprecierile familiei corespund adevărului, realității. În aceste cazuri, cristalizarea acestor noțiuni se realizează în școală. În cadrul școlii, se mai întîmplă, însă, ca — prin contactul zilnic cu ceilalți colegi, proveniți din medii familiale diferite — copilul nostru să deprîndă și unele obiceiuri mai puțin frumoase și folositoare. Noi, părinții, sîntem dator să înlăturăm aceste obiceiuri, cu tact și cu grijă pentru a nu-i forma o optică greșită.

În școala noastră — pentru că este și a noastră, a părinților, nu-i așa ? — comitetul de părinți acționează și în acest sens, aplanînd micile litigii care se pot naște între familiile unor copii care intră în conflicte... copilărești.

Red. : Despre acest comitet de părinți aș dori să ne vorbiți : cum contribuie la realizarea unei colaborări optime între familie și școală ?

Gh. Pasmangia : Activitatea comitetului de părinți este variată și se poate desfășura pe planuri multiple. Cei 10 membri ai comitetului de părinți din Școala generală nr. 24 și membrii comitetelor pe clase (în număr de 3 sau 5) sînt aleși dintre părinții elevilor disciplinați și buni la învățătură, considerînd că cel care știe să-și educe propriul copil va putea acorda un ajutor prețios, în această direcție, și școlii.

La începutul anului școlar, am întocmit un plan de activitate, împreună cu conducerea școlii, urmărind două obiective principale: sprijinirea și completarea muncii de educație efectuată de cadrele didactice și rezolvarea unor probleme de ordin gospodăresc. Desigur, antrenînd toți părinții, în primul rînd pe cei mai „inimoși“, care răspund întodeauna la solicitările școlii, în acțiunile pe care le întreprindem. Mai mult, pentru unele reparații ușoare, apelăm și la iscusința copiilor care și-au format deprinderi practice în cadrul orelor de atelier.

Fiecare membru din comitetul de părinți pe școală răspunde de una sau două clase; în acest fel putem lucra mai bine și mai operativ. Cu unii părinți — de exemplu, cu cei ai căror copii au note proaste — ne întîlnim și ne înțelegem mai greu. În aceste cazuri, sau în alte situații „critice“, ne deplasăm la familiile respective, încercînd să lămurim adevăratele cauze ale insuccesului elevului. Dacă părinții sînt mai puțin receptivi la apelurile noastre și ale diriginților, atunci discutăm direct cu acești copii și creăm un nucleu de elevi buni care să-i ajute la învățătură, sau în corectarea conduitei.

Cu excepția unor cazuri izolate, cred că în Școala generală nr. 24, colaborarea între majoritatea părinților elevilor din aceeași clasă se bazează pe sinceritate, pe dorința de a crește copii sănătoși, bine instruiți, disciplinați.

În cadrul lectoratelor cu părinții, organizate împreună cu diriginții, pe teme educative („Procedee educative folosite în familie“, „Cum trebuie ajutați copiii în pregătirea lecțiilor“), ne consultăm, dăm sau cerem sfaturi, ne familiarizăm cu problemele pedagogiei moderne, discutăm hotărîrile conducerii superioare de partid și de stat cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului din țara noastră. Dealtfel, prin întreaga activitate comună a școlii și a comitetului de părinți ne străduim să traducem în viață, în viața școlii, aceste hotărîri privind educația comunistă a copiilor noștri.

În încheiere, aș dori să spun că ar fi bine dacă toți părinții ar fi conștienți de faptul că în educarea copiilor lor nu au importanță numai anii, ci și minutele, pentru că, uneori într-o clipă de neatenție, putem distruge tot ceea ce am construit noi și școala, cu migală, timp îndelungat.

Interviuri realizate de VALERIA BACIU

EXPERIENȚĂ ȘI ÎNVĂȚĂMINTE DIN ȘCOLILE MARAMUREȘENE

De curind, Ministerul Educației și Învățămîntului a întreprins o acțiune de îndrumare și control a activității școlilor din județul Maramureș, cu sprijinul unor cadre didactice de la Institutul de perfecționare a personalului didactic din Cluj, de la Institutul pedagogic din Baia Mare și cu concursul inspectorilor de specialitate ai Inspectoratului școlar județean. Obiectivele acestei activități s-au referit la dezvoltarea rețelei școlilor de toate gradele, în cuprinsul județului, la realizarea învățămîntului obligatoriu și integrarea școlară și profesională a absolvenților acestuia, desfășurarea activității didactice la principalele discipline — avînd în centrul preocupărilor realizarea programelor școlare, perfecționarea tehnologiei didactice și rezultatele obținute în pregătirea elevilor — precum și realizarea sarcinilor educative din procesul didactic și în cadrul acțiunilor extrașcolare.

Pe fondul general al dezvoltării și perfecționării învățămîntului din țara noastră, urmare a griji pe care partidul și statul nostru o investește cu generozitate în acest important sector al activității sociale, învățămîntul maramureșean cunoaște o autentică înflorire atît pe planul dimensiunilor dezvoltării lui, cit și al rezultatelor obținute în instruirea și educarea tinerelor generații.

Unele date sînt edificatoare pentru stadiul de dezvoltare a diferitelor trepte ale învățămîntului în acest județ, după cum multe realizări și încercări au valoarea unor experiențe pozitive, iar rezultatele obținute pot constitui termen de comparație în evaluarea randamentului școlar, pentru celelalte județe ale țării.

Posibilități largi de instruire tuturor elevilor

An de an, rețeaua școlilor de toate gradele s-a extins, cuprinzînd o varietate mare de tipuri de școli și profile. Aceasta a permis, pe de o parte cuprinderea unui număr sporit de tineri pe toate treptele de învățămînt, asigurîndu-se un nivel ridicat de instruire generațiilor tinere, iar pe de altă parte orientarea acestora în diferite direcții de formare, corespunzător cerințelor economiei, precum și intereselor și aptitudinilor elevilor.

Ca rezultat al preocupărilor pentru traducerea în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie, a.c., rețeaua învățămîntului preșcolar s-a extins, prin înființarea în acest an, a încă 50 de grădinițe. În acest fel, aproximativ 70% din copiii în vîrstă de 3—6 ani frecventează grădinița. Se poate aprecia că ritmul de dezvoltare a învățămîntului preșcolar, în ultimii ani, creează premise favorabile generalizării acestei trepte de învățămînt, în județul Maramureș, în următorii 3—4 ani. De asemenea, în cele mai multe localități a fost realizată sarcina cuprinderii în grădinițe a tuturor copiilor de 5 ani; în întregul județ, aproape 89% din acești copii frecventează grădinița.

Este demnă de relevat inițiativa Inspectoratului școlar județean ca, în localitățile unde efectivele mici de copii preșcolari nu permit înființarea unei grădinițe, învățătorii să organizeze de 2—3 ori pe săptămînă, cu copiii de 5 ani, activități educative specifice grupei mari din grădiniță, în vederea pregătirii acestora pentru școală. În acest scop, pentru vacanța de iarnă, este proiectat și un instructaj de inițiere a învățătorilor în desfășurarea acestor activități.

În vederea realizării învățămîntului

obligatoriu, județul dispune de o rețea de școli generale care, prin amplasarea lor în teritoriu, asigură cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă școlară. Cu toate acestea, există încă circa 400 de copii care nu frecventează școala. Considerăm că este de datoria personalului didactic din școlile la care se înregistrează asemenea cazuri, îndeosebi în localități cum sînt: Borșa, Poienile de sub Munte, Vișeu, să întreprindă, cu sprijinul organelor locale și al Inspectoratului școlar, acțiuni adecvate (folosirea burselor de școlarizare, cuprinderea în internate, organizarea transportului copiilor la școală ș.a.) pentru școlarizarea întregului efectiv al fiecărei generații.

Integrarea școlară a elevilor promoși ai clasei a VIII-a atestă gradul ridicat de instruire ce se asigură tineretului din județul Maramureș. În prezent, aproximativ 95% din elevii care au terminat opt clase își continuă studiile în învățămîntul liceal, profesional și în clasa a IX-a a școlii generale sau se califică la locul de muncă.

Este pozitiv faptul că aproape jumătate din promoși ai clasei a VIII-a care continuă studiile sînt cuprinși în învățămîntul profesional (școli și ucenicie), ceea ce reflectă o bună orientare dată tinerilor, corespunzător nevoilor de forță de muncă ale economiei. În legătură cu aceasta apare necesară, însă, îmbunătățirea raportului dintre liceele de cultură generală și liceele de specialitate, din punct de vedere al fluxului de școlarizare, prin dezvoltarea mai accentuată a capacității de cuprindere în liceele de specialitate, astfel încît acestea să devină precumpănitoare în structura învățămîntului liceal din județ. În prezent, în anul I al liceelor de

cultură generală sînt cuprinși 16% din promoși ai clasei a VIII-a care continuă studiile, în timp ce în liceele de specialitate sînt școlarizați 14,2%. Totodată, se impune o atență examinare, de către Inspectoratul școlar, a posibilităților de integrare mai largă a fetelor în învățămîntul liceal și profesional, cunoscînd că aproape ¾ din promoși ai clasei a VIII-a care nu continuă studiile sînt fete.

Trecerea, începînd din anul școlar următor, la generalizarea primei trepte a liceului, oferă Inspectoratului școlar județean prilejul ca, prin amplasarea teritorială judicioasă a școlilor în care vor funcționa anii I și II de liceu și prin stabilirea profilelor acestora, să realizeze o structură corespunzătoare a învățămîntului liceal și să asigure școlarizarea întregului efectiv al fiecărei generații pe o durată de 10 ani.

Premise pentru o activitate didactică rodnică. Analiza procesului didactic, la jumătatea primului trimestru al anului școlar, îndeamnă — chiar prin acest fapt — la examinarea măsurilor adoptate în școli în vederea desfășurării activității didactice în condiții optime. În acest sens, se constată la majoritatea cadrelor didactice preocupare pentru cunoașterea temeinică a cerințelor programelor școlare și alcătuirea unor planuri de activitate care reflectă aplicarea creatoare a prevederilor programelor, în funcție de nivelul de pregătire al elevilor, de condițiile locale etc.

Mai puțin este, însă, realizată adaptarea programului de activitate în cadrul unor obiecte de învățămînt, la particularitățile anumitor clase de elevi, firește, sub aspectul nivelului de pregătire a elevilor, cu toate că în unele cazuri s-ar fi impus aceasta, date fiind diferențele de nivel ale unor clase paralele. Din această cauză, se înfîlesc slabe preocupări de tratare diferențiată a claselor sau a elevilor unei clase, în funcție de capacitățile acestora.

De asemenea, se observă grija pentru realizarea unui raport corespunzător între lecțiile și activitățile de transmitere a cunoștințelor, pe de o parte, și cele de consolidare și aplicare a celor învățate, pe de altă parte. În acest sens, mulți din profesorii care predau matematica, fizica, chimia, izbutesc în măsură însemnată să prevină supraîncărcarea elevilor prin programarea mai multor ore destinate rezolvării de probleme, reducînd astfel volumul temelor pentru acasă, precum și axarea lecțiilor pe elementele esențiale ale fenomenelor și legilor studiate. Corelat cu aceasta, în predarea unor discipline cu un caracter aplicativ mai pronunțat, cum sînt: fizica, chimia, biologia, matematica, frecvența lucrărilor de labo-

rator, a lucrărilor practice și a altor activități aplicative este mai mare, ceea ce produce o autentică conversiune în structura actului de predare-învățare, în sensul unei angajări mai eficiente a elevilor în procesul de asimilare a cunoștințelor. O asemenea orientare în conceperea procesului didactic este conjugată cu o activitate susținută din partea conducătorilor de școli și personalului didactic, sprijinită de Inspectoratul școlar, pentru organizarea și dotarea laboratoarelor, a cabinetelor pe specialități și a atelierelor școlare. Este semnificativ faptul că, în cele 22 de licee ale județului sînt în funcțiune circa 80 de laboratoare pentru predarea fizicii, chimiei, biologiei și limbilor, multe dintre acestea fiind concepute, realizate și dotate conform cerințelor unui învățămînt modern. Această a permis ca în multe licee și chiar școli generale să se treacă la desfășurarea activității didactice în cabinete pe specialități. Cele mai răspîndite sînt cabinetele pentru predarea matematicii, științelor sociale și a geografiei. Sînt demne de evidențiat eforturile și realizările obținute, în această privință, de colectivele didactice de la Liceul nr. 3, Liceul „Gh. Șincai” și Grupul școlar minier, din Baia Mare, de la Liceul „Dragoș Vodă” din Sighet și Liceul din Tg. Lăpuș. Tot mai numeroase sînt și școlile generale care și-au amenajat laboratoare, cabinete și ateliere. Chiar dacă unele din cele 220 de laboratoare și 350 cabinete școlare, create în 210 școli generale, nu sînt dotate potrivit exigențelor predării eficiente a fizicii, chimiei sau biologiei, totuși realizările obținute în multe școli sînt îmbucurătoare, iar în altele constituie un început promițător în această direcție.

Acțiunii de organizare și dotare a laboratoarelor i se adaugă preocupările pentru confecționarea de material didactic corespunzător cerințelor diferitelor teme din programe. De fapt, trebuie menționat că o parte însemnată din dotarea laboratoarelor și a cabinetelor, atît sub aspectul instalațiilor, mobilierului, cit și al materialelor didactice, este realizată prin autodotare.

Astfel, la Liceul „Gh. Șincai”, ca și la Liceul minier au fost realizate, cu participarea elevilor, aparatură și materiale didactice pentru fizică. Prof. Kimer Paul și Păcurar I. au construit unele aparate — transformator pentru lucrările de laborator de descărcări în gaze, termometru electronic diferențial pentru lucrările de calorimetrie, remarcabile atît din punct de vedere tehnic cit și didactic. De asemenea, la Liceul nr. 3 s-a realizat, în cadrul cercurilor de elevi, material didactic pentru lucrările frontale la temele: legile curentului electric, determinarea densităților.

La Școala generală nr. 3 din Sighet, prof. Grigoriu Ion a adus o contribuție esențială la îmbogățirea inventarului cabinetului de biologie cu materiale didactice. La Școala generală Ulmi, învățătorul Ivănescu M. a confecționat cu mijloace proprii unele materiale didactice în vederea amenajării unui laborator de dezvoltarea vorbirii. Exemple de acest fel sînt numeroase. Ele demonstrează posibilitățile mari de care dispun școlile și rezervele ce pot fi folosite pentru crearea cadrului optim necesar unei activități didactice încununată de succes.

În centrul preocupărilor — perfecționarea tehnologiei didactice

Faptul care atrage în primul rînd atenția atunci cînd se urmărește modul în care se desfășoară activitatea didactică îl reprezintă preocuparea cvasiunimă de îmbunătățire a sistemului de lucru, exprimată într-o atitudine creatoare față de structurarea lecțiilor, în deplasarea accentului pe folosirea acelor metode care stimulează activitatea elevilor și în statornicirea unor noi relații profesor-elevi, de conlucrare în realizarea unui obiectiv comun.

În acest context, lecțiile predate de majoritatea profesorilor controlați s-au caracterizat prin expunerea clară și accesibilă a cunoștințelor. Mulți profesori izbutesc să selecționeze, din materialul informațional, datele esențiale care-i conduc pe elevi la cunoașterea fenomenelor și înțelegerea principiilor,

a legilor ce trebuie însușite, insistînd asupra aceluia cu funcție instrumentală în achiziționarea unor noi cunoștințe sau în rezolvarea unor probleme teoretice ori practice. Astfel, profesorii de literatură oferă în lecții modele de analiză a operelor literare și reliefează, pentru înțelegerea operelor scriitorilor, elementele în care se reflectă trăsăturile caracteristice ale epocii în care acestea au trăit și ale curentului literar pe care îl reprezintă.

Este, de asemenea, evidentă preocuparea multor profesori de a asigura în desfășurarea lecțiilor, participarea activă a elevilor la procesul de asimilare a cunoștințelor și de a stimula munca independentă a acestora. Rezolvarea de probleme la matematică, efectuarea de exerciții de compunere la limba

(Urmare din pag. 1)

foarte mult, alții au analizat datele, pornind de la prevederile art. 19 din Constituție, în care se specifică: „Învățământul este asigurat și garantat pentru toți copiii din Republica Socialistă România, indiferent de naționalitate”.

Elevii au comparat constituția burgheză cu cea socialistă, subliniind că, în regimul burghezomășieresc, învățământul era obligatoriu, dar nu era asigurat. În actuala situație, sporirea cheltuielilor pentru învățământ este motivată prin asigurarea bazei materiale a învățământului de către statul socialist.

Al doilea grafic, cu cifre referitoare la trimiteri la odihnă, deși a solicitat elevilor un rațio-

nament mai complex din cauza unor noțiuni noi, încă neconsolidate (de exemplu, repartizarea veniturii naționale în toate sectoarele economice și social-culturale), a fost, totuși, interpretat în mod satisfăcător.

Limbajul grafic nu trebuie limitat chiar la grafice economice, tehnice sau științifice, ci el poate fi extins la orice fel de planșe, tablou istoric, hartă, diagramă, tabele cronologice etc.

În comparație cu diapozitivul, filmul sau tehnica de sincronizare — imagine, muzică și sonorizare — mijloacele amintite mai sus, pe care le-am putea denumi mai simplu planșe, prezintă unele avantaje deosebite.

Ne oprim, mai întâi, la reflecția pe care o face elevul asupra planșei care stă „sub ochii lui”, tot timpul lecției. Efortul de

gîndire al elevului, conjugat cu explicațiile date, pe planșe, de profesori, aduce un plus de înțelegere logică, un grad de analiză mai amplă și, în final, o fixare organizată și bine consolidată.

Existența planșei în clasă, ca element organic al lecției, poate fi folosită pe parcursul lecției, în cazul unei neînțelegeri, la reluarea explicațiilor și la noi sublinieri. În comparație cu planșele, diapozitivele „fascinează” atât pe elev, cât și pe profesor, au implicații puternice în activitatea educativă, uneori de moment, iar ulterior produc reflecții, dar, fiind determinate de anumite condiții — obscuritate, durată scurtă etc., sînt greoaie în repetabilitatea imaginilor și atunci elevul rămîne cu un aspect destul de general.

Din punct de vedere metodic, limbajul grafic trebuie să se sprijine pe un dialog viu cu clasa, bine condus de profesor și gîndit mai dinainte. În dialogul pentru descifrarea conținutului graficelor — în general al planșelor — profesorul trebuie să ridice mereu probleme — momente de vîrf, le-am putea spune — pentru ca elevii să descopere și să redescopere ceea ce este esențial într-un asemenea material.

Plecînd de la ideea că limbajul grafic dezvoltă gîndirea elevilor și-i determină să-și formuleze păreri personale, impune ca, în permanență, lecția și materialul pe care-l folosim să fie adus la zi.

Aducerea la zi a unei lecții de științe sociale nu se poate face numai cu un articol apărut într-un ziar sau revistă sau cu o informație adusă pe calea undelor, ci, în primul rînd, cu cele mai recente documente de partid și de stat.

Considerăm că folosirea limbajului grafic în condițiile modernizării lecției de științe sociale, constituie o „strategie” didactică, de activizare a elevilor, creează posibilități de dezvoltare a gîndirii analitice și dezvoltă puterea de generalizare și de sinteză a elevilor.

Prof. GHEORGHE POPESCU
Școala generală nr. 2, Sibiu

Graficul nr. 1

INVESTIȚII ALOCATE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT

1966-1970

7,9 miliarde lei

1971-1975

9,6 miliarde lei

SE ACORDĂ ÎN FOLOSINȚĂ

-10.900 săli de clasă

-221.000 mp. spațiu înv. superior

-85.500 locuri internate școlare

-7.500 locuri cămine student

Graficul nr. 2

TRIMITEREA ÎN STAȚIUNI DE ODIHNĂ
A DAMENILOR MUNCII

1966-1970

3,9 milioane persoane

1971

un milion pers.

(Urmare din pag. a 6-a)

deprinde cu munca, iar munca este aceea care-l desăvârșește.

Filozofia lui Rădulescu-Motru s-a străduit să profite de datele științei din vremea lui, să țină seama de ele. A militat pentru întemeierea unei psihologii ca știință autonomă față de filozofia idealistă, metafizică. A făcut unele concesii religiei și idealismului, dar în general a fost partizanul științei în opoziția ei cu religia și idealismul filozofic. Mai mult încă, Motru a văzut marea importanță practică a științei pentru viața umană. El a dat dovadă de mare clarviziune când spunea: „Noi, românii, avem absolută nevoie de răspîndirea spiritului științific în mijlocul tineretului... Consolidarea statului român, mulți ani de aici înainte, nu se va putea asigura decît pe baza muncii naționale organizate după cea mai strictă prevedere științifică. Secolul în care trăim trebuie să sfîrșească dînd neamului nostru o educație în spirit științific”.

Deși cu tendințe științifice, gîndirea filozofică a lui C. Rădulescu-Motru a făcut totuși concesii idealismului și chiar misticismului.

2. Un loc proeminent se cuvine rezervat unui alt gînditor antimetafizician, apropiat mai mult de știință, P. P. Negulescu (1872—1951). Încă din primele lucrări el a criticat idealismul kantian opunîndu-și convingerea sa că gnoseologia intră în contradicție dacă nu admite existența obiectivă, independentă de subiect, a materiei. S-a pronunțat și el asupra factorului etnic în filozofie, apreciînd că acest factor acționează și tinde să confere originalitate aparte concepțiilor filozofice, dar dacă el ar fi extins prea mult atunci teoriile filozofice, ar deveni de neînțeles pentru alte popoare.

Materialismul lui Negulescu este mult mai pronunțat în concepția despre natură. Aici el combate de pe poziții materialiste și în lumina rezultatelor științei toate formele istorice ale finalismului idealist. Universul, în convingerea lui Negulescu, a ajuns la ordinea și structura actuală datorită unui determinism natural. Concepția lui are, desigur, aici dezavantajul de a fi mecanicist-evoluționistă. Negulescu e darwinist, antifeudalismul său l-a dus la concluzii ateiste.

Cu privire la raportul dintre filozofie și știință, Negulescu consideră că diferența dintre ele ar fi numai de extensiune; ambele caută adevărul, dar în timp ce științele se mărginesc să-l caute

doar în anumite domenii ale realității, filozofia îl caută în cadrul realității considerate ca întreg.

Negulescu a lăsat întinse lucrări de istoria filozofiei contemporane; a scris **Geneza formelor culturale** și o lucrare în mai multe volume, intitulată **Destinul omenirii**. Trebuie să amintim, de asemenea, lucrarea sa **Filozofia Renașterii**. Toate dovedesc o vastă informație, o îndelungată stăruință în muncă, un stil plăcut și ales.

Din filozofia lui P. P. Negulescu ies în evidență ideal și atitudine valoroase: orientarea sa spre știință și rațiune, opoziția față de curentele iraționaliste, retrograde și șovine, care se manifestau în ideologia burgheză filozofică și politică din vremea sa; combaterea energică și convingătoare a rasismului; încrederea sa în progres ca lege generală a naturii și societății. Materialismul său nu este însă peste tot consecvent și integral.

3. Un alt gînditor de filiație maioreșciană a fost Ion Petrovici (1882—1972), kantian și el, dar cu anumite rezerve critice. Ca logician, Petrovici a fost un gînditor lucid care se aventura totuși de multe ori, în mod conștient, în zonele vechii metafizici, mînat mai mult de un elan artistic decît de certitudini și dovezi științifice. L-au preocupat în filozofie, mai ales, idealismul kantian, al cărui apriorism caută uneori să-l sprijine prin argumente proprii, și spiritualismul francez. Sub aceste influențe el are afirmații de adeziune clară la o viziune spiritualistă: „Departee de mine ideea că dincolo de planul lumii fizice n-ar exista unul transcendent pe care să avem dreptul a-l interpreta ideologic și deci spiritual”. Politician burghez, Petrovici căuta să îmbine filozofia cu teologia, să găsească un „modus vivendi” cu religia, ambele trebuind să se completeze reciproc și să se tolereze ca buni prieteni, făcîndu-și concesii reciproce: „Religia să aperse cît mai puțin aripa elementelor învechite, iar metafizica să închidă ochii cît mai mult asupra lor”. Aceste elemente denunță caracterul idealist și fideist al gîndirii lui Petrovici. Totuși, el n-a aderat la doctrina nationalismului șovin, la ortodoxism sau rasism, caracteristice fascismului legionar. De altfel, este știut că filozoful român s-a pronunțat argumentat împotriva iraționalismului lui Blaga, ca și împotriva intuționismului bergsonian.

A publicat lucrări de logică (**Teoria noțiunilor, Probleme de logică**) și unele studii de istoria filozofiei, printre care o monogra-

fie despre Kant și una mai restrînsă despre Schopenhauer.

4. Un gînditor deosebit de cei enumerați pînă aici este **Lucian Blaga** (1895—1961). Poet de mare valoare, Blaga a fost în același timp productiv și pe plan filozofic, cu mare răsunset în epocă, dar cu carențe esențiale în conținutul construcțiilor sale teoretice, în cea mai mare parte arbitrare și criticabile.

În filozofie, Blaga a căutat mai mult originalitatea decît adevărul. A declarat obiectul cunoașterii un mister de necunoscut din cauza unei la fel de misterioase opreliști (cenzura transcendentă), a căutat să dea unor zone mai obscure ale psihicului (subconștientul) o structură și forță creatoare în planul stilului și culturii; a minimalizat cunoașterea științifică și filozofică bazate pe rațiune; a respins dreptul de a controla concepțiile filozofice, logica lor, respingînd totodată și confruntarea afirmațiilor filozofice cu datele experienței și practicii; a pretins, cu alte cuvinte, pentru filozofie o autonomie a afirmațiilor similară fanteziei artistice.

Scrierile filozofice ale lui Blaga au fost publicate în cele din urmă sub denumirea de **Trilogii**, semnificînd o anumită sistematizare și o tendință spre multilateral.

Ideile lui Blaga au avut și admiratori și adversari. Lucrările lui filozofice s-au impus lecturii prin strălucirea lor literară și prin vasta cultură a autorului, dar, cum am afirmat și mai sus, carențele teoretice fac extrem de șubred conținutul lor.

5. **D. D. Roșca**, eminent profesor la Universitatea din Cluj, s-a impus în cultura noastră filozofică printr-o serie de lucrări și studii care dovedesc un riguros spirit critic, începînd cu teza de doctorat **Influența lui Hegel asupra lui Taine**, apreciată ca o serioasă contribuție pe plan filozofic european. Într-o altă scriere, în care și expune concepția și atitudinea sa filozofică originală **Existența tragică**, D. D. Roșca pledează pentru o atitudine optimistă în fața aspectelor adverse ale naturii, în raport cu idealurile umane și pentru o atitudine activă în realizarea acestor idealuri.

6. Un gînditor marxist și un cercetător de seamă al problemelor filozofiei, gnoseologiei, metodologiei științelor, în special al logicii și istoriei logicii a fost **Athanasie Joja** (1904—1972). Activitatea publicistică și-a început-o încă în

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

ilegalitate, amplificându-și cercetarea în anii regimului nostru, de pe aceleași poziții ideologice marxist combative. A publicat încă în 1945 studiul **Karl Marx, fondatorul comunismului științific**, întreprinzând apoi vaste cercetări, de pe poziții leniniste, pentru întemeierea unei logici dialectice, a unui **Novum organum dialecticum**, încercând, pentru prima oară în literatura marxistă, formularea legilor fundamentale ale autodezvoltării lucrurilor. Incursiunile sale profunde în studiul gândirii dialectice au avut ca suport permanent ideea unității dintre forma logică și conținutul ei concret.

În abordarea problemelor logicii și filozofiei în general, Athanase Joja a combătut logica și filozofia neopozitivistă și a demonstrat superioritatea calitativă a logicii dialecticii materialiste în raport cu logica formală clasică și cu cea matematică.

Joja a întreprins temeinice studii asupra logicii chineze, indiene, grecești, asupra logicii lui Heraclit, Aristotel, Duns Scot, Descartes și altele. Bogata sa activitate în sfera multor discipline și ramuri ale filozofiei și-a găsit formularea în câteva volume fundamentale, cum sînt cele din volumele de **Studii de logică** (1960 și 1966), **Logos și Ethos** (1967), **Logos Arhifekthon**.

Gînditor de autentică formație clasică, de o vastă cultură filozofică și științifică, Athanase Joja rămîne un izvor de informație remarcabil în literatura de specialitate.

7. Mihai Ralea, gînditor de stînga, sociolog, estetician, psiholog și eseist strălucit, adversar și el al iraționalismului și misticismului.

Ideile sale sociologice de stînga s-au manifestat încă în perioada interbelică, mai ales în teza de doctorat susținută la Paris în 1923 despre ideea de revoluție în doctrinele socialiste. Ele se găsesc sub o puternică influență marxistă, îmbinată, însă, cu pregătirea sa inițială din sociologia lui Durkeim. Lui Ralea i-au rămas fundamentale teoria marxistă a plusvalorii și ideea că proletariatul deține ideologia cea mai înaintată. A fost un adversar hotărît al ideologiei naționaliste.

Ca literat și estetician, Mihai Ralea a făcut parte din conducerea revistei **Viața Românească**, a scris numeroase studii și eseuri, cursuri și lucrări mai ample din domeniul istoriei literare și mai ales al esteticii. El critică estetis-

mul, utilizează criteriul ideologic și istoric în analiza fenomenului literar și artistic, ceea ce-l situează pe linia deschisă de Gherea în acest domeniu.

Viguroasă cu deosebire este opoziția lui Ralea la mișcările și ideile fasciste, argumentînd temeinic pericolozitatea lor. „Misticismul este delir patetic, — arată el — extaz de fachiri, teozofie și magie, altoită pe sălbăticiile”. De pe această poziție, Ralea a criticat și orientările idealiste din filozofia europeană a vremii: iraționalismul, existențialismul, bergsonismul.

Personalități deosebit de remarcabile din multe puncte de vedere, cu nimic mai prejos decât cele despre care am vorbit pînă aici, au mai fost și altele în filozofia românească dintre cele două războaie mondiale. Cu deosebire trebuie să ne referim aici la **Mircea Florian**, gînditor erudit, raționalist și realist în concepțiile despre lume, adversar al misticismului și idealismului. „Idealismul e plaga filozofiei occidentale, e mormîntul acesteia”, spune el în volumul **Cunoaștere și existență**. După 1945, Mircea Florian s-a orientat tot mai mult spre o interpretare materialist-dialectică a lumii, trecînd cu totul pe poziții marxiste în ultima parte a vieții.

Tudor Vianu, estetician erudit, cu o vastă activitate în istoria literară națională și universală, cu studii de mare competență asupra fenomenului artistic, a rămas și azi în multe privințe o autoritate în aceste domenii.

Desigur, în filozofia interbelică din țara noastră, s-au manifestat și curente idealiste, iraționaliste și mistice la care am făcut mereu referințe pe parcurs. Acestea nu sînt însă specifice gândirii românești, nici firii poporului român. Ele n-au fost acceptate nici chiar de principalii filozofi burghezi ai vremii, au fost însă necruțător combătute de gînditorii progresiști și, mai ales, de cei înarmați cu învățătura și concepția marxist-leninistă.

Lectură

„Omul modern a creat lucruri materiale pe care înaintașii lui nici n-ar fi îndrăznit să le viseze. Dar omul modern tinde să renunțe — de fapt, dacă deocamdată nu și în principiu — la libertatea sa interioară. Renunțare ce atrage după sine și pierderea libertății exterioare. Pe cea dintîi și-o aservește unor abstracții devenite diriguitoare ale întregii lui existențe, pe cea din urmă o face

sclava obiectelor situate în afară și numite mijloace de trai.

Astfel, în lumea capitalistă, progresul material — devenit din mijloc scop absolut și valoare cvasireligioasă — tinde să restauze sclavia imaterială și morală. Aceasta, pentru toată lumea, pentru proletari, ca și pentru deținătorii capitalului”. (D. D. Roșca, **Existența tragică**, București, Editura științifică, 1968, p. 122—123).

„Sentimentul tragic al existenței și neliniștea metafizică, tovarășă nedespărțită a lui, pot deveni izvor de intimă și tainică desnaude pentru unii, forțe întăritoare de incomparabilă tensiune sufletească și de acțiune pentru alții” (Idem, p. 180—181).

„Fără îndoială că și în doină găsim un asemenea orizont pârtaș la accente sufletești: se exprimă în ea melancolia, nici prea grea, nici prea ușoară a unui suflet care suie și coboară, pe un plan ondulat indefinit, tot mai departe, iarăși și iarăși, sau dorul unui suflet care vrea să treacă dealul ca obstacol al sorții, și care totdeauna va mai avea de trecut încă un deal și încă un deal, sau duișia unui suflet, care circulă sub zodiile unui destin ce-și are suișul și coborșul, înălțările și cufundările de nivel, în ritm repetat, monoton și fără sfîrșit. Cu acest orizont spațial se simte organic și inseparabil solidar sufletul nostru inconștient, cu acest spațiu-matrice, indefinit ondulat, înzestrat cu anume accente, care fac din el cadrul unui anume destin. Cu acest orizont spațial se simte solidar ancestralul suflet românesc, în ultimele sale adîncimi, și despre acest orizont păstrăm undeva, într-un colț înlăcrimat de inimă, chiar și atunci cînd am încetat de mult de a mai trăi pe plai, o vagă amintire paradiziacă:

„Pe-un picior de plai
Pe-o gură de rai”

(L. Blaga, **Trilogia culturii**, București, Editura pentru literatură universală, 1965, p. 125).

Întrebări

1. Care sînt reprezentanții mai de seamă ai filozofiei din România, între cele două războaie mondiale?

2. Ce trăsături pozitive și ce elemente marxiste găsim la cei mai înaintați dintre ei?

3. Ce asemănări s-ar putea face între concepția despre lume a lui Blaga și unele dintre poeziile lui filozofice?

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMÎNTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Limbajul grafic, în predarea științelor sociale

Materialul informativ, în plină dezvoltare, trebuie să contribuie, prin diferite canale, la sporirea efortului de învățare, cunoaștere și creație al elevului.

Aceasta însă, nu înseamnă că învățămîntului clasic i-au lipsit asemenea mijloace. Tradiționalele materiale intuitive ca: planșe, tablouri, hărți, grafice, diagrame, sînt tot atît de bune în adîncirea cunoștințelor și rîmîn mai departe utile dacî sînt folosite metodic și cu eficiență de cître cadrele didactice.

Ne putem îngădui — fîrî a diminua din valoarea mass-mediei — sî semnalăm cî această tehnică, indiferent sub ce formă este folosită — aparatură de laborator, TV, radio, film — prezintă unele dificultăți în adîncirea cunoștințelor din cauza ritmului accelerat cu care se transmit informațiile — dîndu-se, în acest fel, de multe ori, cunoștințele „de-a gata” lipsite de reflecție și notă personală din partea elevilor.

Apare, așadar, evident, faptul cî în cazul unui abuz de mijloace audio-vizuale se declanșează pericolul unei reduse meditații și se ajunge chiar la un slab travaliu intelectual al elevului.

În munca noastrî didactică, nu trebuie sî ne lăsăm ispitiți de așa-zisa „conurență a mijloacelor audio-vizuale”, ci sî împletim cu multă pricepere aceste mijloace cu metodele clasice, care au supraviețuit secole de-a rîndul. Pri-

mul din aceste mijloace clasice este cartea, care s-a dovedit a fi cea mai fidelă în „păstrarea experienței umanității” cu formele ei clasice, dar moderne în același timp: tablouri, planșă, harta, graficul, diagrama, tabelul cronologic etc.

Pentru argumentare, ne oprim în această primă parte a temei noastre numai asupra graficelor care, prin puterea limbajului lor, creează posibilități mari de interpretare, influențează asupra formării unei opinii personale, lîrgește, pe baza cunoștințelor vechi, sfera noțională a elevilor în domenii multiple și dezvoltă, în același timp, latura formativă a acestora.

Iată cîteva exemple care ar putea fi luate în discuție de profesorii de științe sociale.

La clasa a VII-a, în cadrul orei de educație cetățenească, după ce am predat „Dreptul la învățatură, drept fundamental al cetățenilor din patria noastrî” și „Dreptul la odihnă” — mi-am propus sî verific cunoștințele elevilor printr-o lucrare independentă, materializată în două grafice (vezi graficele nr. 1 și 2, pag. a 2-a).

În primul grafic se menționa cî, în anii 1966—1970, statul nostru a cheltuit pentru învățămînt 7,6 miliarde lei, iar în anii 1971—1975 se vor cheltui, tot pentru învățămînt, 9,6 miliarde lei.

Al doilea grafic arată cî, în anii 1966—1970, s-au trimis la odihnă 3,9 milioane persoane, și

în anul 1971 au fost trimise la odihnă un milion de persoane.

S-a cerut sî se analizeze în ce constă importanța cifrelor indicate în cele două grafice.

Prin acest fel de lucrare am urmărit sî constat posibilitatea elevilor de a selecta cunoștințele prin metoda comparației și a le exprima în scris, în raport de importanța lor. De asemenea, prin aceste grafice, am urmărit sî desprind și nota personală, de interpretare în mod creator, a unor cifre de cître elevi.

Desigur, am reflectat și asupra unor elemente noi, ca: rolul proprietății obștești asupra mijloacelor de producție, valoarea muncii cetățenilor, răsfrîntă asupra altor sectoare din viața societății, în afară de retribuția personală, tendințe spre progres, permanente în societatea noastrî, rolul P.C.R. în conducerea vieții politice, economice și social-culturale etc., pe care elevii le-ar fi putut exprima în interpretarea celor două grafice.

La început, o astfel de lucrare l-a pus în incurcătură pe elevi, dar, pe parcurs, în urma căutărilor și a unei concentrări mai pronunțate, au reușit sî interpreteze, în raport cu cunoștințele și vîrsta, în mod satisfăcător cele două grafice. Elevii au constatat cî cifrele, care cresc de la cincinal la cincinal, reflectă grija P.C.R. pentru viitorii cetățeni, au sesizat aspectele privind progresul învățămîntului, menționînd cî „învățămîntul este cerut de dezvoltarea societății și viitorii cetățeni trebuie sî aibă cunoștințe mai numeroase”.

Unii elevi au subliniat necesitatea întîririi educației școlare în păstrarea bunurilor materiale, pentru care statul cheltulește

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. a 3-a)

fesori, anume că simplificarea predării economiei politice, prin afectarea doar a unei singure ore, față de două, în trecut și prezent, pentru predarea atât a economiei politice a capitalismului, cât și a celei a socialismului, în viitorul plan de învățământ pentru licee, cu excepția liceelor economice, nu este oportună.

Programa-cadru pentru economie politică reduce la un minim insuficient de ore predarea economiei politice a capitalismului. Or, cum putem forma elevilor din liceu, în aceste condiții, o concepție științifică temeinică despre modul de producție capitalist din trecut și prezent, știut fiind că, în documentele de partid, se recomandă cunoașterea temeinică și confruntarea de idei deschisă, principială, cu privire la realitățile economice capitaliste contemporane și din trecut? Cum se împacă reducerea orelor de economie politică, a numărului lor, cu indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 de a crește numărul de ore destinate științelor sociale?

Este cunoscut că, pe baza indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973, planul de învățământ trebuie descongestionat, dar această descongestionare să fie făcută echitabil pentru toate obiectele de învățământ, fără a li se afecta conținutul științific.

Pentru anul școlar 1974—1975, propun ca predarea economiei politice să se facă în două ore, săptăminal, în anul al II-lea de liceu, filozofia în două ore, săptăminal, în anul al III-lea, iar socialismul științific, într-o oră săptăminal, în anul al IV-lea (pentru elevii din actualul an I de liceu, care nu fac economie politică în anul I și pentru a nu aglomera anul II cu două ore de economie politică și cu una de socialism științific). De asemenea, propun a se preda, cu începere din anul școlar 1975—1976, o oră de economie politică a capitalismului în anul I din licee, o oră de economie politică a socialismului și o oră de socialism științific în anul al II-lea de liceu și două ore de filozofie în anul al III-lea de liceu.

Prof. NICOLAE MEȘTER
Liceul nr. 2, Dej, județul Cluj

În corelare cu celelalte obiecte

Consider că economia politică capitalistă nu trebuie predată în anul I, ci în anul al II-lea, deoarece elevii abia atunci își însușesc unele noțiuni de la celelalte obiecte, cum ar fi cunoștințele social-politice, istorie etc. Am constatat că este foarte greu ca elevii din anul I să înțeleagă unele teme foarte abstracte ca dublul caracter al muncii concretizat în marfă; dublul caracter al mărfii: capital și plus valoare, profit, dobândă. Oricât te străduiești să faci mai accesibile aceste cunoștințe, elevii le învață mai mult pe „din afară” și nu fac nici o corelație cu noțiunile primite la celelalte obiecte.

Nu sînt de acord cu propunerea de a se trece două ore la socialism științific în defavoarea obiectului filozofie, care reprezintă, după cum se știe, temelia concepției științifice despre lume a oamenilor, indiferent dacă ei

se formează la un liceu de cultură generală sau de specialitate. Aceasta se impune cu atât mai mult, cu cît partidul nostru cere azi ca fiecare cetățean, să fie nu numai specialist, ci și un om politic, care să înțeleagă problemele profesionale de pe pozițiile științifice ale celei mai înaintate concepții despre lume — filozofia marxist-leninistă.

Temele de filozofie fiind foarte abstracte nu pot fi epuizate într-o oră, oricât am dori. Trebuie înțelese, dezbătute, prezentate texte filozofice, eventual momente din viața și activitatea filozofilor, a clasicilor marxism-leninismului și a filozofilor români, care să întregască cunoștințele elevilor. În felul acesta, temele capătă mai multă putere de convingere, elevii le simt mai aproape, înțelegînd mai ușor efortul de gîndire filozofică al acestora. Lecțiile devin mai inte-

resante și captivante. În treacăt fie spus, și nu fără importanță, așteptăm de la manualele promise să redea asemenea capitole de lectură, însoțite și de portretele filozofilor și de alte aspecte din evoluția concepțiilor lor.

Asadar, consider că, pentru obiectul socialism științific, este necesar să rămîină, în continuare, o oră și să se predea în anul IV, nu în anul II, ca acum, nici în anul III, cum s-a propus, deoarece ar putea apare ca un auxiliar al economiei politice socialiste, care propun să fie predată, în anul III, nu în anul II, din considerentele enunțate la primul punct.

Filozofia să rămîină, ca și pînă acum, cu două ore pe săptămîină, și să fie trecută la anul V, cînd elevii au mai mari posibilități de înțelegere pentru a sintetiza cunoștințele însușite la logică și psihologie, istoria patriei și biologie, care propun să fie predate în anul IV. Așa cum se află în actualul plan de învățământ, majoritatea cunoștințelor de la aceste obiecte, foarte necesare fundamentării unor categorii filozofice, sînt însușite, după ce elevii învață teoretic la filozofie, în loc, așa cum este firesc, ca filozofia să sintetizeze și să generalizeze în categoriile sale unele cunoștințe (de la biologie: apariția vieții, a omului și a conștiinței, de la psihologie: fundamentarea logică a proceselor cunoașterii: sau la istoria României: momentele importante care au dus la apariția partidului marxist-leninist, înfăptuirea revoluției populare la noi în țară ș.a., teme, care acum se predau la o distanță de un trimestru, față de noțiunile teoretice respective însușite la filozofie).

Predînd de mai mulți ani și la seral, am observat că acești elevi nu au cunoștințele de psihologie și logică necesare pentru înțelegerea unor categorii ale filozofiei marxist-leniniste, cu atât mai mult, cu cît ei nu beneficiază nici de timp liber, nici de prea multe cunoștințele de cultură generală, atât de necesare unor teoretizări filozofice.

Prof. FLORICA DEFTU
Liceul „I.H. Rădulescu”
din Tirgoviste

Etapa leninistă a filozofiei marxiste

(Lecția a 15-a de filozofie pentru anul III, liceu)

După Marx și Engels, filozofia marxistă a fost apărută și dezvoltată de către V. I. Lenin. Lenin a fost nu numai strategul și tacticianul primei revoluții proletare victorioase, ci și un subtil și profund teoretician, un mare filozof.

1. Condițiile social-istorice ale activității filozofice a lui V. I. Lenin.

Activitatea filozofică a lui Lenin s-a desfășurat în condițiile istorice ale imperialismului și ale primei treceri efective la socialism. Particularitățile acestei perioade au generat, după cum era și firesc, o susținută luptă de idei, luptă în care ideile filozofice n-au fost deloc pe un plan secundar. În fața sa imperialistă, burghezia s-a dezis pregnant de materialismul filozofic al perioadei sale inițiale, a cultivat pe scară largă variante ale idealismului. A fost reînviat idealismul subiectiv al lui Berkeley prin filozofia lui E. Mach, R. Avenarius, K. Pearson etc., filozofie cunoscută sub numele de empiriocriticism, s-a dezvoltat pozitivismul, a cîștigat teren ideea reînținerii la Kant, în America prinde rădăcini pragmatismul etc. Rezervele și ostilitatea față de materialism s-au împletit cu evidente renunțări la dialectică, la ideea de progres, de dezvoltare prin contradicții, de revoluție etc.

În sinul mișcării muncitorești, prin unii din conducătorii și teoreticienii ei, s-au manifestat încercări de racordare a marxismului la kantianism sau la machism. Lenin a fost acela care, mai mult decît oricare altul, a înțeles tendințele revizioniste ale unor asemenea încercări, adică a înțeles că aci e vorba de o revizuire a unor teze de bază ale gândirii marxiste, de renunțare la poziții de principiu ale concepției despre lume a clasei muncitoare.

În același timp, la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului nostru, unele din științele de bază ale vremii, fizica și chimia, treceau printr-un proces de adevărate transformări. Descoperirea electronului, a radioactivității, a

transmutării elementelor chimice, elaborarea teoriei relativității a lui Einstein etc., au dus la înnoiri revoluționare în aceste științe, înnoiri în fața cărora mulți filozofi ai științei s-au derutat. Gîndind metafizic, neînțelegînd dialectica cunoașterii, dezvoltarea și adîncirea acesteia, unii savanți cu preocupări filozofice, unii filozofi orientați spre noile realizări ale științei ajung la interpretări idealiste, interpretări denumite de Lenin idealism fizic. Pe o asemenea cale se elaborează, de pildă, teza „dispariției materiei”, se ajunge la afirmația că teoriile științei nu descoperă realități obiective, că ele sînt simple sau complicate produse speculative ale minții omenești. Era promovată în acest fel o evidentă neîncredere în cunoaștere în general, în știință în special, o evidentă alunecare spre subiectivism.

În tot acest complex de împrejurări, acela care se angajează să apere și să dezvolte filozofia lui Marx și Engels, în acord cu noile cerințe istorice, cerințe de ordin social, politic, științific și filozofic, este V. I. Lenin.

2. Aportul lui V. I. Lenin la dezvoltarea filozofiei marxiste.

Opera filozofică a lui Lenin nu este opera unui filozof de cabinet, de catedră, ci a unui militant, a unui gînditor care, ca și Marx și Engels, s-a ocupat de problemele și soluțiile filozofiei în legătură strînsă cu nevoile luptei de clasă a proletariatului. Orientată puternic spre practică, spre problemele puse de noile împrejurări istorice, filozofia leninistă este un exemplu de apărare a tezelor de bază ale filozofiei marxiste și de dezvoltare creatoare a acesteia. Lenin însuși, continuîndu-l pe Engels, insistă asupra faptului că dacă privim marxismul ca pe o „dogmă”, îl facem să „devină unilateral, îl deformăm, îl transformăm în ceva mort, îi răpim sufletul lui viu: subminăm bazele lui teoretice fundamentale — dialectica, teoria dezvoltării istorice, multilaterale și pline de contradicții — îi subminăm legătura cu problemele practice, concrete ale

epocii, care se pot schimba la fiecare nouă cotitură a istoriei“.

De pe asemenea poziții, metodologice, în condițiile istorice mai sus schițate, V. I. Lenin a supus unei critici necruțătoare idealismul filozofic al timpului, în primul rînd empiriocriticismul lui Mach, Avenarius etc. În această critică, concretizată în lucrarea **Materialism și empiriocriticism**, Lenin dezvăluie legăturile de conținut ale filozofiei machiste cu idealismul subiectiv al episcopului Berkeley, insistă asupra faptului că pretențiile acestei filozofii de a fi „neutră” față de opozițiile materialism-idealism, de a se situa deasupra lor, nu rezistă unei analize mai atente. Dacă „elementele” lumii sînt „senzațiile”, dacă lucrurile lumii reale sînt „complexe de senzații” sau „grupări de percepțiuni”, cum se afirmă în lucrările lui Mach și ale discipolilor săi, atunci machismul nu este o linie filozofică care să se situeze în afara idealismului, este, în esență, o variantă a idealismului subiectiv.

Polemizînd cu modul filozofilor adepți ai empiriocriticismului de a defini natura lucrurilor, de a răspunde la întrebarea ce este lumea, Lenin acordă atenție deosebită noțiunii de „materie”, ca noțiune fundamentală a filozofiei materialiste. În definirea leninistă a conceptului de materie sînt vizate nu numai opozițiile materialismului față de idealism, mai ales față de cel subiectiv, ci și noile realizări ale fizicii. Lenin a arătat cum trebuie să interpretăm filozofic, și din punctul de vedere al teoriei existenței și al teoriei cunoașterii, descoperirea electronului, radioactivității etc.

În spirit materialist și dialectic sînt privite și analizate și alte noțiuni sau concepte ontologice fundamentale: mișcarea, timpul și spațiul, necesitatea, cauzalitatea etc.

În dorința de a apăra și dezvolta tezele de fond ale teoriei materialist-dialectice a cunoașterii, Lenin insistă asupra faptului că produsele cunoașterii nu sînt creații libere și pur subiective, că în și prin noțiunile și legile științei și filozofiei noi surprindem și reflectăm în mintea noastră aspecte ale realității, că aceste reflectări sînt adevăruri care-și dovedesc forța și valoarea în activitatea practică a oamenilor.

În mai multe lucrări ale lui V. I. Lenin, mai ales în **Caiele filozofice**, este prezentă atenția față de supletea gîndirii dialectice

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

tice, față de teoria „cea mai multilaterală a dezvoltării”. Sint analizate din această perspectivă noțiunile de „contradicție”, „salt”, „negare”, „revoluție” etc.

După cum era și firesc, Lenin n-a ignorat nici problematica materialismului istoric (problemele raporturilor dintre existența socială și conștiința socială, economiei și ideologiei, culturii, claselor sociale, statului etc.), problematică fără de care n-ar fi fost înțelese particularitățile istorice ale epocii, nu s-ar fi putut elabora corect strategia și tactica partidului care a condus prima revoluție proletară victorioasă din istoria omenirii.

Moștenirea filozofică din opera lui Lenin, bogăția, profunzimea și valoarea ei, îndreptățesc cu totul aprecierea că prin ea se marchează o etapă nouă în evoluția istorică a ideilor filozofice ale lui Marx și Engels.

Dar, nici în această formă, filozofia marxistă nu trebuie considerată ca definitivă, ca încheiată. „Cotitura istorică” de după cel de al doilea război mondial a generat numeroase fenomene sociale noi: socialismul a devenit sistem mondial, a luat amploare procesul de eliberare a popoarelor coloniale, s-a schimbat raportul de forțe pe plan internațional în favoarea păcii, democrației și socialismului, s-a declanșat revoluția științifică și tehnică contemporană (au fost descoperite „secretele” energiei nucleare, a fost elaborată cibernetica, a fost lansat omul în cosmos etc.), fenomene care își pun puternic pecetea pe realitățile sociale și politice ale zilelor noastre.

Complexul fenomenelor și proceselor lumii contemporane este analizat din punct de vedere filozofic, în spiritul materialismului dialectic și istoric, în și prin latura teoretico-filozofică a documentelor partidelor comuniste și muncitorești, prin lucrările de sinteză ale filozofilor și sociologilor marxiști, înscriindu-se conștient pe linia acestor eforturi, documentele partidului nostru își aduc din plin aportul la promovarea marxismului creator, la analiza lumii contemporane de pe pozițiile concepției despre lume a clasei muncitoare.

Lectură

„Adversar neîmpăcat al închiștării dogmatice, Lenin a fost un militant neobosit pentru nou, atât în teorie cât și în practică.

El și-a întemeiat tezele și concluziile teoretice atât pe studiul vieții cât și pe cunoașterea și generalizarea celor mai noi date ale științei, pe tot ceea ce era mai avansat în cunoașterea umană și practica socială contemporană. Întreaga operă leninistă reflectă preocuparea autorului de a-și confrunta neconținut opiniile, părerile cu schimbările care aveau loc în realitate, cu noile descoperiri pe plan mondial, și de a le adapta în permanentă dezvoltării societății și cunoașterii științifice... Tocmai datorită acestui mod de gândire creator, a acestei metode dinamice de studiere și înțelegerea a realităților sociale, Lenin a putut duce mai departe monumentală operă a lui Marx și Engels, îmbogățind cu teze și concluzii noi, de o deosebită valoare, tezaurul teoriei și practicii revoluționare”. (Nicolae Ceaușescu, Cuvintare la adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V.I. Lenin, București, Editura politică, 1970, p. 6—7).

„Suveranitatea inteligenței lui Lenin, om de acțiune, se manifestă fără intermitențe prin simțul fin cu care e capabil să cîntărească, fără greș, greutatea faptelor și a oamenilor, prin rezecțiunea de instinct cu care

știe să aleagă momentul cel mai potrivit al acțiunii hotărâtoare.. prin siguranța cu care seriază etapele acțiunii, prin calmul extraordinar cu care stăpînește de sus cele mai dramatice și amenințătoare împrejurări, prin puterea de prevedere care nu-l lasă să fie pus vreodată în fața surprizelor greu de dominat, prin suplețea cu care știe să făurească forme noi și potrivite de luptă și să încheie compromisuri temporare cu realitatea, prin lărgimea de orizont cu care știe să cuprindă marile ansambluri de evenimente și prin agerimea cu care știe să surprindă faptul de amănunt, trecător, dar semnificativ. Aceasta, în ce privește inteligența lui Lenin om de acțiune” (D.D. Roșca, Oameni și climate, Cluj, Editura Dacla, p. 13—14).

Intrebări

1. În ce condiții istorice s-a desfășurat activitatea filozofică a lui Lenin?

2. Care sint principalele probleme ce au reținut atenția filozofului Lenin?

3. Interpretați textul din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Filozofia românească dintre cele două războaie mondiale

(Lecția a 16-a de filozofie pentru anul III, liceu)

În prima jumătate a secolului al XX-lea, filozofia românească se amplifică și se aprofundează, în cadrul ei manifestându-se curente diverse și formulându-se poziții teoretice antagoniste. Dar trăsătura ei cea mai generală, caracteristică pentru gânditorii cei mai reprezentativi și mai valoroși, sint materialismul și raționalismul, încrederea în posibilitățile omului de a cunoaște realitatea pe calea gândirii corecte și refuzul acceptării unor căi mistice, iraționaliste, care nici ele n-au lipsit căutînd să se afirme, fără succes însă, în sfera culturii noastre filozofice.

1. Gînditorul cel mai în vîrstă din această generație a fost

C. Rădulescu-Motru (1868—1958) care, începînd prin a critica apriorismul kantian își alcătuiește un sistem filozofic propriu. Concepția lui poartă denumirea de „personalism energetic” prin care trebuie să înțelegem că personalitatea umană este forma superioară, ultimă, din evoluția energiei universale.

Motru este monist și evoluționist; pentru el energia spirituală este rezultatul evoluției energiei materiale. De remarcă că filozoful român acordă muncii un rol decisiv în formarea omului; omul se personalizează pe măsură ce se

(Continuare în pag. a 7-a)

Mijloace audio-vizuale în lecțiile de istorie

Perfecționarea metodelor de predare a istoriei constituie o preocupare permanentă a tuturor profesorilor. Un aspect important al acestei perfecționări este introducerea mijloacelor audio-vizuale în predare. Deseori se consideră însă că modernizarea predării istoriei s-ar putea realiza doar în condițiile unei dotări tehnice bogate și costisitoare.

Aș vrea, să arăt, că și în condițiile unei minime dotări tehnice, de pildă, într-o școală sătească, se poate realiza cu succes dezideratul modernizării predării istoriei.

Cabinetul de istorie-educație cetățenească de la Școala generală Hașag județul Sibiu, cabinet în care se desfășoară o mare parte a lecțiilor de istorie, este înzestrat cu numeroase hărți și tablouri istorice, diafilme, diapozitive, discuri, etc., iar ca aparatură cu un „Diascol” și picup. Sala dispune, de asemenea, de un sistem practic de camuflaj cu rulouri, de un ecran fix din pânză albă cu dimensiunile 90x120 cm. și un ecran mobil din hirtie de calc (40x40 cm.) pentru retroproiecție. Retroproiecția are avantajul că dă o imagine mai luminoasă și nu necesită un camuflaj total.

Lecțiile pentru care dispun de material audio-vizual sînt pregătite totdeauna din timp. Diafilmul sau diapozitivul sînt vizionate cu o zi înainte, zi în care sînt selectate imaginile necesare. În pauza dinaintea orei, se montează aparatul și ecranul în funcție de condițiile de lumină și de numărul elevilor. Diafilmul se introduce înfășurat în caseta superioară a dispozitivului special pentru diafilme. Capătul cu începutul diafilmului se trece apoi și pe sub rama de apăsare a roțiței de cauciuc. Învîrtind apoi butonul pentru manevrare în sens invers acelor de ceasornic, diafilmul se deplasează singur și se înfășoară în caseta inferioară. Trebuie să se verifice, întotdeauna, pentru a nu pierde timp, dacă diafilmul a fost introdus corect. Acest lucru se face ușor, privind titlul diafilmului prin gemulețul dispozitivului, din direcția de unde vine lumina. Scrisul trebuie să fie răsturnat pentru retroproiecție, iar pentru

proiecția pe ecran obișnuit, răsturnat și de la dreapta la stînga. Aceeași regulă este valabilă și pentru diapozitive, proiectate cu ajutorul diapozitivului cu „sanie”.

Folosesc mijloacele audio-vizuale, mai ales în timpul predării, dar nu neapărat grupat, ci proiectez imaginile sau audiez un fragment de pe un disc, în momentul în care am nevoie în timpul predării de suportul concret, atât de necesar explicației. Dealtfel, proiectarea în întregime a unui diafilm produce oboseală sau chiar confuzie și necesită foarte mult timp (40—50'). Aș da ca exemplu diafilmul „1907”. Din cele 92 de imagini, am selectat doar 12 mai semnificative la: cauzele răscoalei, imaginile „bordeie țărănești”, „țăran la munca cîmpului”, „la împărțirea porumbului”, pentru a demonstra modul de viață al țărănilor, iar în opoziție, imagini din viața exploataților: „Vechilul” și „Petrecere cu lăutari”. Pentru desfășurarea răscoalei, am folosit imaginile „1907” (O. Băncilă), „conac arzînd”, „cete de țărani înarmați” și „gara din Pașcani”. Sau, pentru înăbușirea răscoalei: „Pluton de execuție”, „Sat arzînd” și „Țărani la tribu-

nal”. Pentru fixarea în spațiu am folosit și harta răscoalelor țărănești, iar pentru reconstituirea atmosferei de epocă, audiția de pe disc a poeziei lui G. Coșbuc „Noi vrem pămînt”.

Într-un fel asemănător, am procedat și la alte lecții. Dificultatea constă, însă, în a găsi rapid imaginile necesare. Sub acest aspect, diapozitivele sînt desigur cu mult mai practice, dar, din păcate, nu sînt la dispoziția tuturor școlilor. De asemenea, ar fi de semnalat faptul că majoritatea materialelor audio-vizuale sînt destinate istoriei României. Istoria universală, mai depărtată în timp și în spațiu și predată la elevi mai mici (clasele V-VII), deci mai greu accesibilă, e neglijată, aproape complet, de cei care alcătuiesc astfel de materiale. De aceea ar fi foarte necesar, într-un cabinet de istorie, un epidiascop (epiproector), pentru proiectarea imaginilor pe suport opac, al căror număr e practic nelimitat („Magazin istoric”, cărți, reviste etc.).

Simpla introducere a mijloacelor audio-vizuale nu înseamnă încă modernizare. Numai folosirea adecvată și îmbinarea armonioasă cu alte metode clasice și moderne ușurează vizibil înțelegerea istoriei, o face mai vie și mai atractivă și permite realizarea scopului propus: educația comunistă a elevilor.

Prof. MIHAIL SCHNEIDER
Școala generală Hașag,
județul Sibiu

ÎN DEZBATERE

Tematicile orientative pentru științe sociale

Mai multe ore pentru economia politică

Consider valoroasă inițiativa de a se fi popularizat proiectele de programe de științe sociale pentru anul școlar 1974—1975 prin publicarea lor în revista „Tribuna școlii”.

La consfătuirea cadrelor di-

dactice care predau științele sociale în județul Cluj, s-a putut constata un punct de vedere comun, unanim exprimat de pro-

(Continuare în pag. a 4-a).

română, a unor observații și experiențe la biologie, experiențe și lucrări de laborator la fizică, chimie, reprezintă forme de activitate frecvent întâlnite în lecțiile predate de învă. Mitan Ion de la Școala generală Strimtura, prof. Suciș de la Școala generală Batiz, Filipș Mariana de la Școala generală Fărcaș, Pantea Maria, Liceul nr. 3 Baia Mare, Grigoriu Ioan, Școala generală nr. 3 Sighet.

De asemenea, la unele discipline — mai ales la matematică — se folosesc variate procedee de tratare diferențiată a elevilor în raport cu pregătirea acestora, cu interesele și aptitudinile lor. De pildă, profesori ca Man Narcisa de la Liceul nr. 3 Baia Mare, Damian Zamfira de la Liceul din Tg. Lăpuș ș.a. supun elevilor, spre rezolvare, exerciții și probleme cu grad de dificultate diferit, în scopul solicitării elevilor după capacitatea lor de efort. Pentru elevii cu interese deosebite în domeniul matematicii, în afară de clasele speciale de la Liceul „Gh. Șincai”, în școli sunt organizate activități suplimentare ca: cercuri de elevi, reviste școlare de matematică, consultații etc., iar pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar sunt organizate meditații și consultații.

În același timp, pentru lecțiile de matematică, fizică, chimie, biologie este caracteristică orientarea profesorilor de a accentua caracterul aplicativ al acestora.

Se remarcă și grija profesorilor, îndeosebi a celor care predau limba română, istoria, științele sociale și geografia de a valorifica conținutul educativ al lecțiilor în direcția formării unor convingeri politico-morale, făcând bogate și interesante investigații de această natură, referitoare la mesajele transmise de operele studiate, la sublinierea unor realități sociale și evidențierea luptei poporului român pentru libertate națională și socială.

Cercetarea activității didactice a scos la iveală și unele neajunsuri în sistemul de lucru al unor învățatori și profesori, pentru a căror înlăturare este necesară o analiză atentă în cadrul diverselor forme de activitate metodică și o susținută muncă de îndrumare din partea inspectoratului școlar și a directorilor de școli. Astfel, în sistemul de lucru al unor profesori se întâlnesc, încă, lecții cu structură învechită, uniformă, riguroasă încadrată „pe verigi și momente”, precum și lecții în care predomină expunerea profesorului, clasa rămânând pasivă. Chiar și în școli care au creat laboratoare și cabinete, unele lecții s-au ținut tot în sălile de clasă, deși conținutul acestora ar fi solicitat folosirea aparatului și a

unor materiale didactice de care dispun școlile. Apreciem că problema cea mai importantă în această privință o constituie folosirea intensivă a laboratoarelor și a cabinetelor create, orientarea profesorilor pentru a înțelege că nu este posibilă sporirea eficienței activității didactice fără o deplasare reală, în sistemul de predare, de la metodele expositive, verbaliste, către lecții care angajează pe elevi în procesul de asimilare a cunoștințelor prin activitate nemijlocită în laborator sau cabinet. În alte cazuri, materialele didactice — și în special mijloacele tehnice — sunt folosite în desfășurarea lecțiilor cu scop în sine, fără să contribuie la înțelegerea fenomenelor explicate. Astfel, cele câteva proiecții efectuate la lecțiile de la anii II ai Liceului „Gh. Șincai” au avut un rol secundar în desfășurarea lecțiilor fără însemnătate pentru înțelegerea celor predate.

În lecțiile unor profesori care predau matematica, fizică, limba română nu se acordă suficientă atenție formării deprinderilor de muncă independentă, dezvoltării gândirii matematice a copiilor, formării deprinderilor de respectare a regulilor ortografice și de punctuație, precum și dezvoltării vocabularului elevilor. În cele mai multe cazuri, temele scrise ale elevilor, ca activități independente, nu sunt controlate, iar unii profesori nu acordă atenția cuvenită exprimării orale corecte a elevilor care folosesc frecvent regionalisme în vorbire.

Deși pentru unele discipline, matematica, l. română, sunt organizate activități suplimentare, este necesar ca și la altele cum sint fizica, chimia, biologia, liceele care nu au clase speciale cu asemenea profile, să organizeze, în folosul elevilor cu interese și aptitudini pentru aceste domenii, unele activități adecvate, în afara programului obligatoriu. Cercurile de electronică, radiotehnică, create pînă în prezent în unele școli constituie numai un început în această direcție, care trebuie extins în toate școlile.

În timp ce la Liceul nr. 3 din Baia Mare activitatea cercului de biologie este foarte variată, avînd în program cercetarea diferitelor fenomene biologice (de ex. poluarea Săsărului), în alte unități școlare, activitatea cercurilor este sporadică, pe alocuri formală, lipsită de un conținut care ar putea trezi curiozitatea și interesul elevilor. De asemenea, apare cu totul nejustificat faptul că în unele licee de specialitate sînt organizate cercuri pe alte profile decât specialitățile în care se pregătesc elevii.

În același timp, față de însemnătatea pe care o prezintă pregătirea științifică, teoretică, pentru însușirea tehnicii în general și pentru formarea profesională în special, este necesar ca, la Grupul școlar minier să se acorde mai multă atenție pregătirii științifice a elevilor și în special nivelului predării fizicii.

Desfășurarea unor lecții observate ne îndreptășesc să îndemnăm și la o grijă sporită a profesorilor în direcția va-

lorificării mai depline a valențelor educative ale conținutului acestora. Avem în vedere eficiența educativă sporită pe care ar fi avut-o multe din lecțiile de matematică și fizică în care profesorii și învățătorii asistați s-au mulțumit cu rezolvarea unor probleme din manuale sau din culegeri, fără a se strădui să introducă în conținutul lor date actuale din economia națională sau din realizările pe plan local.

Pregătirea temeinică științifică, generală și de specialitate a elevilor, obiectiv major

Ca pretutindeni, colectivele didactice din licee și școli generale situează în centrul activității lor pregătirea temeinică a elevilor.

Sondajele efectuate și observațiile făcute asupra nivelului de pregătire a elevilor au arătat că o bună parte din aceștia posedă cunoștințele prevăzute de programe, și au priceperi și deprinderi corespunzătoare. De pildă, la probele de control date la Liceul pentru exploatarea lemnului din Sighet, aproape 2/3 din elevii anului IV au obținut calificative bune și f. bune, iar la Liceul industrial minier din Baia Mare, la lucrarea de control dată la anul IV la specialitatea electromecanică, 76% din elevi au obținut note bune și foarte bune, 22% au dovedit o pregătire satisfăcătoare și numai 2% au fost notați cu calificative nesatisfăcătoare.

Pentru evaluarea randamentului activității școlare sint concluzente și rezultatele obținute de absolvenții la concursuri pentru admiterea pe treptele următoare ale învățămîntului, precum și în diverse confruntări interscolare, mai ales în diferite etape ale olimpiadelor și concursurilor.

Referindu-ne la concursurile de admitere în învățămîntul superior și postliceal, la care s-au prezentat absolvenții liceelor, seria 1973, rezultatele obținute sint pozitive. Astfel, la Liceul din Tg. Lăpuș, din 45 absolvenți, 43 sint cuprinși în învățămîntul superior și postliceal; la Liceul „Gh. Șincai”, din 176 absolvenți, 100 frecventează instituții de învățămînt superior și postliceal, restul fiind încadrați în munca productivă, iar din cei 165 absolvenți ai Liceului nr. 3 Baia Mare, 85 continuă studiile, ceilalți lucrînd în diferite sectoare de activitate.

Se remarcă preocuparea învățătorilor din școlile vizitate pentru îndeplinirea prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., referitoare la prevenirea insuccesului la învățatură și evitarea repetenției. Pentru realizarea acestui obiectiv, înțeles de către toți învățătorii nu ca o simplă normă administrativă, aceștia își intensifică eforturile pentru pregătirea temeinică a lecțiilor și au prevăzut aplicarea unui complex de măsuri în direcția îmbunătățirii activității didactice, a perfecționării metodelor de lucru.

În ceea ce privește pregătirea de specialitate, teoretică și practică, este de menționat faptul că în liceele de specialitate și școlile profesionale s-au organizat laboratoare, cabinete, ferme didactice, conducerile școlilor îngrijindu-se de dotarea acestora cu mijloace moderne de învățămînt.

De asemenea, pentru pregătirea tehnico-practică a elevilor din școlile generale și liceele de cultură generală sint organizate, cu sprijinul întreprinderilor patronatoare, 440 de ateliere cu profil de lăcătușărie, țîmplărie, electrotehnică, confecții, menaj-gospodărie.

În unele unități, cum sint Liceul din Tg. Lăpuș și Liceul nr. 3 din Baia Mare, activitatea tehnico-practică în ateliere este organizată pe principiul microîntreprinderilor, cu rezultate pozitive atît de ordin material, cit și pe plan educativ.

În lumina cerințelor pe care le ridică pregătirea de specialitate, mai ales în unele licee industriale, considerăm că este necesară intensificarea eforturilor pentru înființarea unor laboratoare absolut necesare la Liceul industrial construcții de mașini Baia Mare (mașini

electrice și automatizare), la Liceul agricol Seini (laborator de horticultură), Liceul industrial metalurgic Baia Mare (laborator de tehnologia materialelor și cabinet pentru tehnologia metalelor neferoase), Grupul școlar pentru exploatarea lemnului Sighet (laborator de motoare). Faptul că la Liceul industrial de construcții de mașini, atelierele școlare sint organizate în săli de clasă, fără să existe condiții tehnice de folosire a unor utilaje (mașini de găurit, polizoare, strunguri, freze), creează serioase dificultăți în pregătirea tehnică a elevilor acestei unități.

O observație ce se impune în desfășurarea instruirii practice este aceea că mulți maștri-instrucători manifestă tendința de teoretizare a lecțiilor de instruire practică, repetînd notunile predate la obiectele de specialitate. În acest fel, se micșorează simțitor timpul afectat instruirii practice.

Este pozitivă conlucrarea celor mai multe licee de specialitate și școli profesionale cu întreprinderile în direcția desfășurării practicei în producție a elevilor. În multe cazuri, această practică se efectuează pe lingă muncitori în cadrul unor brigăzi mixte, elevi-muncitori, în special la lucrările unde activitatea este organizată pe echipe. O asemenea organizare ar trebui adoptată și pentru elevii Școlii profesionale pentru construcții de mașini, care efectuează practica în producție la întreprinderea de mașini și utilaj minier, fără să fie controlați și îndrumați de personalul tehnic de specialitate al unității respective.

De asemenea, considerăm necesar ca directorii școlilor să acorde mai mult sprijin și îndrumare maștrilor-instrucători în vederea organizării raționale a participării elevilor la această activitate, astfel încît ei să efectueze o gamă variată de lucrări și fiecare elev să lucreze efectiv. Nu se pot forma și consolida deprinderi temeinice de lucru în condițiile în care în timp ce un elev lucrează, alți 4—5 colegi în jurul său sint simpli „observatori”, așa cum se întîmplă în atelierele Școlii generale nr. 4 Baia Mare.

Activitatea de îndrumare și control la care ne-am referit a oferit nu numai posibilitatea cunoașterii multiplelor probleme pe care le ridică activitatea școlilor din județul Maramureș, ci și un larg și util schimb de opinii între profesorii din școli și factorii de îndrumare. Constatările făcute și concluziile desprinse au constituit obiectul unor analize detaliate pe specialități și cu conducerile școlilor vizitate.

În scopul valorificării învățămîntelor desprinse, inspectoratul școlar județean a adoptat măsuri corespunzătoare de a pune în dezbaterea colectivelor de catedră din școli și a cercurilor pedagogice pe specialitate principalele observații stabilite și de a le înscrie printre obiectivele activității de îndrumare și control pentru etapele următoare ale anului școlar.

Apreciem, în încheiere, rezultatele pozitive obținute pînă în prezent de unitățile școlare și de Inspectoratul școlar județean Maramureș și orientarea preocupărilor actuale ale acestora pe linia traducerii continue în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

ION T. RADU
și
ION ȘTEFĂNESCU
din Ministerul Educației și Învățămîntului

Dans din Oaș

CONTROLUL PRIN COMPUNERILE ELEVILOR

ze nivelul de cunoștințe și potențialul de aplicare al tuturor elevilor.

Prof. CONSTANȚA STRAFF
Ploiești

„Prin sondaj”

„Într-o întâlnire
cu șefii de catedră”

În numărul său din 20 octombrie a.c., revista noastră a publicat articolul profesorului Constantin Olteanu de la Liceul nr. 2 din Brașov, cu privire la controlul prin compunerile elevilor. La întrebarea pe care colegul nostru o puna asupra modalităților de corectare a compunerilor și, mai ales, asupra timpului care se cere pentru corectarea lor, pe adresa revistei au sosit — drept răspuns — un număr mare de scrisori de la învățători și profesori din toate județele. S-a creat astfel, spontan, un dialog viu, deschis, între colaboratorii noștri pe o problemă care-i preocupă și-i interesează. Am socotit firesc deci să-i invităm la redacția noastră pe profesorul C. Olteanu spre a citi răspunsurile primite și a continua dialogul început. Noi am deschis paginile revistei tuturor celor ce ne-au scris, exprimându-ne regretul că nu am putut publica în întregime fiecare scrisoare din care se degajă înalta responsabilitate cu care privesc dascălii noștri tot ceea ce contribuie la pregătirea și formarea elevilor, căldura, grija, pasiunea pe care o investesc în munca lor în fiecare zi.

„Ce realizăm,
corectînd?”

Am căutat prin gazeta „Tribuna școlii” un răspuns asupra unor întrebări care mă frământau în legătură cu controlul și corectarea compunerilor, de la care excludeam pe acela al temelor la gramatică, socotind posibil controlul celorlaltă urmă prin autocontrol dirijat.

„Tribuna școlii” — invitîndu-mă la redacție — mi-a oferit fericitul prilej de a veni în contact direct cu scrisorile cuprinzînd experiențele colegilor din țară. Mulțumesc tuturor și le cer permisiunea unui schimb de idei permanent, personal, iar gazetei i-aș rugămîntea să lărgască sfera schimbului de experiență pe teme profesionale pînă la comunicarea directă între profesori.

Nu-mi permit (din cauza spațiului) să dialoghez aici cu toți cărora le rămîn îndatorat pentru opinia în legătură cu întrebarea mea: „Controlul prin compunerile elevilor”. Socotesc că unele fenomene sînt înscrise direct în tema pe care am supus-o discuției, iar că altele vin în tangență cu ea mai mult sau mai puțin, dar sînt conexe ei, în orice caz. Am remarcat pasiunea pentru misiunea profesorului de limba română, că, acolo unde există dorința de adevăr și eficiență didactică, s-au găsit căi salutare. Mi-am permis sublinierea unor pasaje care au în vedere tocmai acest lucru și am remarcat că, în general, sînt comune procedeele care pornesc dintr-o înaltă conștiință profesională, dintr-o practică îndelungată, dintr-o capacitate profesională superioară. Am reținut că trebuie avute în vedere rezultatele muncii profesorului și nu munca în sine a profesorului; că nu interesează (vezi experimentul tov. prof. Dimitrie Fara) cît ai corectat, ci ceea ce ai realizat prin cît ai corectat, controlul prin forma „cenacului” și de aceea sînt necesare sondajul și controlul, nu neapărat corectarea a tot, ci a ceea ce e tipic și are putere și valoare de „moment psihologic” asupra clasei; am reținut, de asemenea, că întreg corpur didactic trebuie să răspundă (dar cu obligație controlabilă prin inspecție, așa zice) de exprimarea elevilor, deși este iarăși vorba de „corectare” (și problema este iarăși numai conexată temei noastre); am reținut că accentul trebuie să cadă pe corectarea compunerilor-teză.

Ca forme în controlul și audierea compunerilor recunosc și aceea „punere pe tablă” a unui text cu greșeli care să fie discutat în clasă sub raport gramatical și stilistic (dar nu cu lectura în „surdină” de către profesor a compunerii, după lectura făcută de elev (care ar răpi din timp). Acest procedeu îl aplic și eu. În plus mă așez în bancă, lângă elev, și, pe măsură ce el citește, eu corectez. La clasa a V-a întocmesc „Cărțica de compunerii” în care public majoritatea compunerilor elevilor îndreptate și „Cărțica” circula pe la fiecare elev pe acasă, el se compară cu sine și cu ceilalți colegi. Am în vedere însă și operația corectării cu anumiți elevi în prezența acestora, în ore de consultații. Sînt și eu de acord cu... dezacordul dintre lectura literară de la clasa a V-a și partea manualului care privește compunerile. Mai mult

decît atît, remarc modul greoi, neinspirat al indicațiilor date de manual la acest capitol.

Socotind că poate rămîne deschisă tema controlului exprimării plastice, a dezvoltării gândirii gramaticale, și a sensibilității elevilor prin intermediul compunerilor, mulțumesc redacției și colegilor care mi-au împărtășit din experiența lor.

Prof. CONSTANTIN OLTEANU
Liceul nr. 2 din Brașov

„Programa e
categorică: o oră”

Cîte ore se afectează, de fapt, unei compuneri? Una, două, trei...? Se face compunerea în clasă, se iau caietele la corectat și se discută ora următoare? Aceste întrebări mi le pun la clasele VI—X care n-au în program oră specială de compunere.

Dar care este situația la clasa a V-a? Programa prevede o oră de compunere săptămînal.

În anul școlar 1973/1974 se folosește, cu caracter experimental, un manual de limba română — citire și compuneri. Au fost elaborate și „Îndrumări privind folosirea manualului de citire pentru clasa a V-a” aprobate cu nr. 69 597/1973. În aceste îndrumări, la pag. 8 se spune, „Pentru a veni în sprijinul profesorilor se propune următoarea desfășurare a orelor de compunere...” Și de fapt aici stă necazul meu. Această propunere, care oricum trebuie respectată, deoarece are valoare anul acesta de programă, pe mine mai mult mă încurcă. Solicit sprijinul dumneavoastră, și prin dumneavoastră al celorlalți colegi, pentru a vedea cum înțeleg dumneavoastră aplicarea acestei programe. Și am să mă refer și la ceva mai concret.

Printre primele compuneri se află „Povestirea în scris a conținutului operii”, „Povestea unui om lenes” de Ion Creangă. Aceasta presupune lectura operii respective. Mă întreb atunci cum se mai desfășoară ora de citire cînd este programată această oră (desțul de tîrziu) dacă elevul cunoaște deja conținutul lecturii?

Aceeași întrebare aș pune-o și în cazul compunerilor a II-a și a III-a („Stigletele” de M. Sadoveanu și „Năluca” de Cesar Petrescu) care solicită lectura unor opere care nici nu se fac în trimestrul I.

În rezumat, aș putea spune că nu sînt de acord cu partea de compunere din manualul de citire pentru clasa a V-a. Și aceasta din următoarele motive: se cere elevului să citească bucăți care se fac mai tîrziu la ora de citire. Prin aceasta scad interesul și atenția elevilor în ora respectivă, exercițiile conțin elemente pe care profesorul le face la ora de citire (ex.: Compunerea a II-a, pag. 113, ex.: 2. Se cere elevilor să formuleze ideile planului simplu din lectura „Stigletele”, lucru care trebuie făcut și în ora de citire); se programează prea multe chestiuni pentru o singură oră de compunere.

Imi pun întrebarea: dacă se cere să efectueze elevii într-o oră compunere, povestire și planuri, cînd le mai corectează profesorul? Cînd se mai citește? Unde se mai citește? Programa e categorică: o oră.

Prof. MARIA COSTINEANU
Iasi

În cadrul ședinței catedrei de limbă și literatură română de la Școala generală Baia de Criș, a avut loc o întâlnire rodnică cu profesorii de limbă și literatură română, șefii catedrelor de la școlile generale din zona orașului Brad, județul Hunedoara.

Lucrările au fost conduse de tov. conf. Ion Dalea, de la I.C.P.P.D. Timișoara, care a prezentat expunerea: „Rolul formativ al compunerilor în dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor”, a dat îndrumări prețioase cadrelor didactice de specialitate în lumina noilor programe și cerințe.

Prof. Minel Zbîrcea, Maria Lăzăruț, Iorgu Dincă, Victor Coposu și alții au împărtășit din experiența anilor la catedră, subliniind necesitatea corelării între imaginație și vocabular în cadrul orelor de compunere, importanța lor pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor, cît și sarcina de bază a profesorilor în crearea climatului de lucru pentru eficiența acestor ore.

Promitem să revenim cu părerile noastre (nota redacției: și, eventual cu referatele ținute și cu punctele de vedere exprimate de colegii dumneavoastră).

Prof. LIVIU LUCACIU
Școala generală din Baia de Criș,
jud. Hunedoara

„Timpul”

Colegul Constantin Olteanu de la Liceul nr. 2 Brașov a calculat numărul orelor de compunere, referindu-se, îndeosebi, la un anumit tip de compuneri. Dar o temă ca: „Toamna” în care să se folosească cel puțin cinci adjective cu sens propriu și cel puțin cinci adjective cu sens figurat, este un alt tip de compunere, care se cere mai ales la gramatică. Așa fiind, numărul total al compunerilor de corectat nu se oprește la 360 + 218 = 578.

Corectarea atenă este, în ultimă analiză, activitate de cunoaștere și îndrumare a fiecărui elev în parte, duce în același timp la depistarea liniei directive, la capătul căreia se află metodele și procedeele pe care trebuie să le folosim în munca noastră ulterioară cu autorii compunerilor. Bănuiesc că foarte puțini colegi se vor ralia ideii (dacă ar lansa-o cineva) de a se renunța la vreun tip de compunere sau la efortul de a corecta compunerile (calitatea de profesor presupune un plus de energie izvorâtă din înalta sa conștiință profesională).

Însă are și profesorul de limba română un dușman — timpul — pe care în nici un caz nu trebuie să-l învingă surmenîndu-se pentru că învățămînt de calitate și, mai ales, învățămînt modern nu se poate face decît cu cadre didactice în deplinătatea forțelor fizice și morale. Se poate recurge cu succes la autocorectare, în timp ce se verifică tema unui elev. Ulterior, prin sondaj, profesorul verifică dacă elevii și-au îndeplinit conștiincios această sarcină.

Mai dificilă este corectarea lucrărilor care reflectă capacitatea creatoare a elevilor. Fiind mai personale sau total originale, este necesar ca profesorul să ia contact direct cu ele. Totuși, în funcție de scopul urmărit, la școala noastră, se recurge fie la corectarea simultană, fie la cea „mîgăloasă”, a fiecărei compuneri. De exemplu, dacă este vorba de o compunere cu plan prestabilit și discutat în clasă, uneori (cîci nu este un procedeu ce se recomandă a fi generalizat), în oră specială, se citește două compuneri — de obicei, a unui elev mai bun și a unui elev mai slab la învățătură. Elevii comentează lucrările ascultate, referindu-se la tehnică, la conținut, la exprimare. Acest autocontrol dirijat de profesor are, desigur, dezavantajele lui: nu se poate conta pe perspicacitatea și conștiinciozitatea tuturor elevilor, o serie de greșeli de fond și de formă din caietele lor rămîn nediscutate, profesorul nu are posibilitatea să aprecie-

Sînt într-o acord cu semnatarul scrisorii că nu toate compunerile trebuie controlate. Un control de fond, integral (care să cuprindă toate compunerile, la toate clasele) este, cred eu, imposibil. Pe noi nu ne interesează însă controlul integral în sine, sub aspectul său statistic, dacă se poate numi așa, ci realizarea obiectivelor urmărite prin compunere. Aceste obiective pot fi atinse prin control, control care are în vedere evoluția elevilor în toți anii de studiu și are în vedere complexitatea de fond și de formă a acestui sector de activitate.

În ce mă privește, am grijă ca orice compunere să fie precedată de îndrumări, a căror natură este condiționată de nivelul clasei și de subiectul ce urmează a fi tratat. Un sondaj pe baza citorva întrebări îmi permite să-mi dau seama în ce măsură îndrumările au fost înțelese și constituie un control preliminar al compunerii. Mai exact, verificarea gradului de înțelegere a îndrumărilor reprezintă o cvasigarantă a posibilității de realizare a compunerii potrivit scopului urmărit. Verific la termenul fixat dacă toți elevii și-au efectuat compunerea, iar unul sau doi elevi își citesc lucrările în clasă.

În funcție de timpul de care dispun, controlez acasă cîteva compuneri, notînd în caietele elevilor ce am constatat, într-o formă cit mai concisă și mai clară. Prin acest sistem, pînă la sfîrșitul anului școlar, 2—3 compuneri din fiecare caiet ajung să fie analizate de mine în aspectul lor de fond.

Un control deosebit de eficient este cel pe care-l realizez la intervale mai mari, cînd timpul îmi permite. După o compunere pe care o consider mai concludentă, examinez toate caietele elevilor și consenez pe foi separate observațiile, ținînd seama de caracterul lor. Am, astfel, o privire de ansamblu asupra celor îndeplinite de elevi și posibilitatea unei prezentări sintetice a calităților și lipsurilor, vizînd nominal elevii. Procedeele îl folosesc în mod obișnuit și cu ocazia tezelor trimestriale.

Prof. VASILE PARFENIE,
Liceul de cultură generală din Ineu,
jud. Arad.

„Nu toate
compunerile trebuie
controlate”

Corectarea, în totalitate, a compunerilor de la una sau mai multe clase nu poate fi făcută de fiecare dată. De aceea, consider că procedeu de a se discuta și corecta într-o oră cîteva compuneri (4-5-6) este cel mai potrivit. Cu acest prilej se pot face anumite observații privitoare la modalitățile de lucru pe care ar fi trebuit să le utilizeze elevii în alcătuirea compunerilor, pentru ca acestea să intrunească aprecierile cele mai bune. Pentru ca profesorul să cunoască nivelul priceperilor și deprinderilor elevilor este necesar ca, periodic, pe clase, să corecteze în întregime diferite tipuri de compuneri, discutate în amănunțime, sub toate aspectele, iar concluziile să fie prezentate în una din orele prevăzute la „dispoziția profesorului”. Corectarea tuturor compunerilor și la toate clasele, consider că se poate face cu eficiență în perioada vacanțelor de iarnă și primăvară.

Echitabil ar fi ca numărul de ore ce constituie norma săptămînală de lucru la clasă a profesorului de limba română (catedra) să fie mai mică de 20 ore (nu cît cea a celorlalți specialități). În astfel de condiții s-ar crea timp mai mult pentru corectarea temelor elevilor și eficiența ar fi mult sporită.

Prof. CONSTANTIN PĂUN
Școala generală, comuna Mirsa,
jud. Ilfov

„În funcție
de dimensiunile
lucrărilor”

În funcție de dimensiunile lucrării, analiza și controlul ei le fac fie la sfîrșitul orei, fie în ora rezervată contro-

lului temelor pentru acasă (din cadrul orelor indicate în programă cu mențiunea „ore la dispoziția profesorului”).

Controlul compunerilor libere se poate face în chip diferit, în funcție de stadiul formării priceperilor și deprinderilor de redactare a compunerilor.

Compunerile realizate în colectiv, fiind compuneri unice, „model”, nu mai necesită control asupra compoziției, ci asupra felului cum s-au respectat normele ortografice și de punctuație.

Cît privește compunerile semicollective, acestea cer un control imediat și competent, care nu se poate face în aceeași oră cu lucrarea, ci va fi efectuat în ora următoare, în care, în limitele timpului de care dispunem în ora următoare, dăm curs citirii lucrării, stabilind ce a realizat elevul și ceea ce ar fi putut realiza. Menționez însă că aceste compuneri semicollective se propun două-trei pe an și numai la prima corectură este necesar un control în care să fie cuprinsă întreaga clasă, la celelalte compuneri semicollective, controlul se poate face prin sondaj.

Nu mă refer la modul cum trebuie controlate și compunerile libere, individuale, pentru că procedeele sînt cele cunoscute. Sînt însă de părere că nici în cazul lor nu e indicat să mergem pe linia unei comparații între compunerile elevilor, ci să se aibă în vedere, în primul rînd, efortul pe care îl depune fiecare elev spre a se depăși.

Prof. DUMITRU ANGHEL
Liceul din Costești, jud. Argeș

„Stabilirea atribuțiilor profesorilor”

După opinia noastră, trebuie pornit, în primul rînd, de la reconsiderarea locului și rolului profesorului de română în cadrul fiecărei școli, la trecerea efectuării unor măsuri concrete privind înlăturarea supraîncărcării acestuia.

Cu cîtiva ani în urmă, norma didactică a unui profesor de limba română era de 18 ore săptămînal, dintre care 15 ore de predare și 3 ore afectate corectării caietelor de teme ale elevilor.

Poate c-ar fi oportun, în vederea soluționării timpului reclamat de îndeplinirea sarcinilor profesorilor de limbă română, să se dea în studiu această problemă, reasezîndu-se norma didactică a acestora în raport cu cea a profesorilor de alte specialități care au mai puține obligații în afara orelor de curs, în conformitate și pe criteriile normelor eticii și echității socialiste.

În actualul an școlar s-a introdus ziua metodică, salutată de fiecare dintre noi ca pe o binevenită măsură inițiată de Ministerul Educației și Învățămîntului și menită ridicării nivelului activității didactice.

Ziua metodică, stabilită la 6 ore săptămînal, desigur, vine în ajutorul nostru în scopul mai sus arătat, dar ea nu rezolvă integral problema timpului necesar îndeplinirii cu eficiență a sarcinilor profesorului de limbă română.

Poate că ar fi necesară și schimbarea opticii unor directori de școli, în orientarea stabilirii atribuțiilor, și care nu totdeauna dau dovadă de suficient discernămînt în această direcție, solicitînd, din motive pur subiective, aproape în exclusivitate, pe profesorii de română.

Credem că, dacă se vor iniția asemenea măsuri, poate și altele, profesorul de română nu va mai fi socotit o „cenușăreasă” a școlii, avînd posibilitatea să se ocupe cu maximum de rîndament, și nu formal și sporadic, de corectarea celor cîteva sute de compuneri și teme, să-și îndeplinească în mod exemplar sarcinile ce îi revin în condițiile noilor orientări ale învățămîntului românesc contemporan.

Prof. IOAN TIMBOLSCHI
Școala generală din Condrea, jud. Galați

„Sistematic, nu în salturi”

Nu-i suficient să corectăm numai compunerile, ci și celelalte teme, întrucît se găsesc elevi (chiar după absolvirea clasei a IV-a) care fac încă greșeli și la copierea textelor de la lec-

țiile de citire — darămite atunci cînd e vorba de o compunere.

Din pură curiozitate am apelat la elevii mei (36 la număr în clasa a IV-a) să revizuiască caietele de la începutul trimestrului și fiecare să-mi spună cîte teme are corectate (limba română, aritmetică) la data de 24 octombrie a.c. (deci nici măcar la jumătatea trimestrului I).

Cînd am făcut bilanțul temelor corectate, a fost de 1025, la care se mai adaugă 36 de la lucrări de control la cunoștințe despre natură, deci în total 1061. În aceste 1061 teme corectate se includ 3 lucrări de control la limba română și două la aritmetică.

Dacă de la începutul trimestrului corectăm sistematic și nu în salturi, în fiecare zi cel puțin 10 lucrări, eventual caiete (așa procedez) numărul lor s-ar ridica.

Consider că a corecta, a verifica zece sau chiar cincisprezece lucrări, în fiecare seară „odihnindu-ne de muncă prin muncă” nu este un lucru peste puterile noastre sau ar afecta ceva pregătirea lecțiilor sau perfecționarea profesională, cu atît mai mult, cu cît autorul articolului este un tovarăș și nu o tovarășă, care, oricum, are mult mai puține obligații familiale.

Inv. ELENA COVATARIU
Școala generală din Rădășeni,
jud. Suceava

„Nu numai profesorii de limba română”

Să aruncăm o privire asupra numărului de ore pe care programă îl prevede pentru compuneri la clasele V—VIII. La clasa a V-a 29, la a VI-a 10, la a VII-a 10, la a VIII-a 10. Se observă că la clasa a V-a, aproape săptămînal, de-a lungul anului școlar, va trebui ca în planificarea să figureze o oră (alocarea compunerilor sau discutare), iar la clasele VI—VIII, trimestrial, 2—3 ore pentru compuneri.

La un număr mare de elevi, controlul tuturor lucrărilor de-a lungul unei ore este o imposibilitate. Ce se poate efectua în clasă?

În clasă se pot analiza cel mult 3—4 lucrări — depinde și de dimensiunea lor.

Cum se procedează la clasă? Toți elevii urmăresc atenți — în timp ce un elev citește — felul cum a încheiat lucrarea ca plan, expresiile deosebite pe care le-a folosit (deosebit ca pozitiv și negativ, greșelile gramaticale, dezaordul), conținutul în sine al lucrării.

Fie că se analizează cu clasa fiecare lucrare în parte după ce s-a citit, fie prin comparație cu alte lucrări după ce s-au citit, profesorul dă aprecierea justă asupra lucrării.

Dacă asupra nivelului lucrărilor corectate în clasă (ne putem pronunța după ce am verificat și cit de corect s-a scris, cum este așezată în pagină lucrarea), ce facem cu celelalte? Să le lășăm necorectate nu este posibil, deoarece unul din indicatorii de apreciere ai activității profesorului de limbă română este tocmai nivelul deprinderilor de exprimare. Vom continua controlul acasă. Se urmăresc greșelile de ortografie, gravitatea lor, puterea de concepție și de exprimare a elevului, logica alcătuirii lucrării, cum a utilizat alte surse etc. Profesorul trebuie să aibă un caiet în care, la pagina fiecărui elev, să-și noteze greșelile tipice și în clasă să se vorbească asupra lor.

Dar apare o restricție din partea programei. Nu sînt prevăzute ore pentru discutarea compunerilor (doar la lucrările scrise). Și observațiile noastre le transmitem în pripă, atunci cînd dăm lucrările elevilor, ele rămînd pentru mulți elevi fapte trecătoare; greșelile se vor mai repeta și vom lupta împotriva lor de-a lungul unui ciclu, rămînd necorectate la unii elevi.

Considerăm că ar fi necesar ca numărul orelor pentru compuneri să fie mai mare, iar programa să precizeze numărul de ore necesar corectării și discutării lor. Acum prevede doar numărul orelor pentru compuneri, dînd orientativ, chiar sugestia la titluri.

De felul cum elevii se exprimă trebuie să răspundă întreg corpul didactic. Nimănui să nu-i fie indiferent felul cum se exprimă elevul în scris, chiar dacă este profesor de fizică, chimie, biologie, istorie, matematică. Toți să lupte pentru o exprimare corectă, clară, literară.

Pe lingă aceasta, la clasele I—IV, elevii să învețe cum să așeze în pagină

lucrarea, care să fie raportul dintre părțile ei, cum să le sudeze.

Ar fi cazul ca toți factorii cu munci de răspundere, mai ales în mediul rural, să înțeleagă activitatea în conținut a cadrului didactic.

Prof. MARIN GHIMIȘ
Școala generală din Osica de Jos,
jud. Olt

„Un calcul just”

Calculul făcut de profesorul C. Olteanu din Brașov este un calcul just. Această situație am semnalat-o și eu de mai multe ori, în diferite ocazii și chiar revistei „Tribuna școlii”.

Apreciez atenția deosebită a redacției, publicînd scrisoarea pe prima pagină, ca o problemă stringentă. Autorul a omis corectarea și a celorlalte teme, date în orele de gramatică.

Cum „s-ar putea efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor”? Am încercat să corectez mai mult și mai des compunerile elevilor slabi la învățătură, cu intenția de a-i ajuta. Am nemulțumit pe cei buni care doreau să le citească lucrările.

Am încercat ca în fiecare zi să corectez 2—3 caiete de la fiecare clasă, în ordinea alfabetică, apoi după criteriul rezultatelor, dar n-am reușit niciodată să le văd pe toate, să fac o corectare de calitate.

În afara caietelor de teme zilnice, încă din primii ani de învățămînt, am introdus din cl. a V-a un caiet de 200 file pentru rezumate (mai tîrziu recenzii) extrase din lectura suplimentară a celor patru ani (V—VIII), caiet pe care am încercat să-l văd, cel puțin o dată pe an, la 2—3 rezumate (recenzii).

Intențiile mele bune n-au putut fi niciodată duse pînă la sfîrșit, corectarea s-a făcut superficial, urmînd cantitatea în detrimentul calității, lipsa de timp aducîndu-mi mereu nemulțumiri, neconcordanță între intenții și realizări.

Consider că singura cale pentru rezolvarea problemei ridicate este ca profesorului de limba și literatura română, să i se acorde „ore de corectare” în catedră (așa cum a fost cu ani în urmă) pentru a „efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor”.

Prof. MIHAI POPESCU
Școala generală nr. 23 din Craiova

„O lucrare cu scop practic”

Nu se poate corecta, în general și în mod conștiincios, toate compunerile elevilor. De aci nu trebuie să decurgă, însă, raționamentul ca să se reducă numărul lor. Profesorul să fixeze atîtea compoziții cîte crede că sînt necesare. Și e bine ca ele să fie cît mai multe. Este un exercițiu minunat pentru formarea gîndirii și exprimării. Datorită lor, școlarul își aduce contribuția la lecție, chiar dacă nu este interogată.

Dar atunci cum să procedăm, dacă e cu neputință să corectăm toate lucrările, după cum am afirmat. Iată! Cînd pentru ora de română elevii au avut de pregătit o compunere, elevii să-și citească lucrările, cu voce tare, în fața colegilor, iar profesorul să conducă discutarea lor. Observînd greșelile de ortografie, profesorul să ceară elevului să scrie pe tablă cuvintele cu asemenea erori.

Nu spun să nu se facă deloc corectarea compunerilor și acasă. Dar această operație n-are eficacitatea aceea care se efectuează în clasă.

Am elaborat, anul trecut, un studiu intitulat „Importanța exercițiilor de ortografie pentru scrierea corectă”. Am trimis această lucrare Editurii didactice și pedagogice. Mi s-a răspuns scurt că lucrări asemănătoare s-au editat. Da, sînt de acord teoretic, dar nici una cu scop practic care să fie la îndemîna profesorului începător. Or, pînă am ajuns să scriu o astfel de lucrare, mi-a trebuit peste patru decenii de experiență. Și atunci n-ar fi mai operativ să existe un studiu practic pe care să-l întrebuințeze profesorul tînăr, fără

a mai fi nevoit să facă efort, să bijbie, ca să ajungă tîrziu de tot prin propria experiență, la un rezultat eficient?

Fac propunerea ca, pentru fiecare obiect de învățămînt, să se ia inițiativa publicării de studii îndrumătoare, sub denumirea: „Din experiența de la catedră”. Aci să se concretizeze metode de predare practică care să formeze o adevărată didactică, lipsită, însă, de didacticism. Iar în acest scop să se organizeze cursuri pentru astfel de lucrări, și cele mai bune să fie publicate în broșură.

Prof. pensionar DIMITRIE FARA
Timișoara

„Latura concretă”

Profesorul Constantin Olteanu pune în discuție controlul compunerilor elevilor cu maximum de eficiență. Este cit se poate de binevenită, discutarea acelei importante probleme, ba, mai mult, prin discuțiile purtate pe această temă, profesorii începători, precum și ceilalți slujitori ai școlii interesați, vor culege acele roade, care, negreșit, se vor repercuta pozitiv asupra procesului instructiv.

Deși autorii manualelor ciclului gimnazial sînt conștienți de importanța compunerilor, dumnealor au ignorat latura concretă, modul în care se poate efectua o verificare eficientă (competența dîndu-le dreptul), lăsînd preferinței profesorilor soluționarea lor.

Din statistica profesorului C. Olteanu e pregnantă ideea imposibilității corectării compunerilor, serios efectuată cu folos pentru elevi, puțîndu-se întreprinde doar un control superficial.

Pentru a putea observa gradul de însușire a cunoștințelor elevilor, posibilitatea lor operatorie, folosesc cu succes (relativ nedezmîniț) sondeajul.

Elevii nu bănuiesc cînd și cui i se va cere caietul cu compuneri pentru corectare (o fac fie acasă, fie în sala profesorală), elevii sînt interesați în efectuarea cu maximum de conștiinciozitate a temelor date. Observațiile făcute sînt discutate, insistîndu-se asupra greșelilor generale și repetabile.

În clasă, citirea și discutarea colectivă a citorva compuneri, alternînd lucrările elevilor slabi cu cele ale elevilor fruntași, îmi dau încă o posibilitate de-a controla sirguinciozitatea elevilor.

Prof. IOANIDE HORGA
Școala generală nr. 1 din Horea,
jud. Alba

„Peste 1200 de lucrări, în afară de teze și caiete de lectură”

Nu este simplu să alcătuiesti o compunere, dar nici ușor să corectezi 8—10 compuneri la o clasă pe un trimestru, 40—50 la cinci clase cu cîte 30 de elevi în medie la clasă, respectiv peste 1200 de lucrări, în afară de teze, în afară de caietele, de lectură suplimentară. Iată un impas pe care unii, în mod greșit, îl rezolvă prin renunțarea la compuneri.

În îndelungata mea activitate la catedră, am apreciat valoarea formativă practică a compunerilor, planificînd în fiecare trimestru 8—10 asemenea lucrări de tipuri diferite. Rezultatele, verificate și prin examenul de admitere, au fost întotdeauna îmbucurătoare.

Problema corectării am rezolvat-o practic și eficient. În clasă de fiecare dată, s-au citit 2—4 compuneri, s-au purtat discuții asupra conținutului, s-au tras concluzii. Pentru corectarea formei, a ortografiei și punctuației, caietele au fost reținute. Apoi s-au mai luat de la alți elevi 4—6 caiete și s-au corectat acasă. În total, la o lucrare și la o clasă, se corectează și se notează 8—10 compuneri, la circa o treime din numărul elevilor, iar la fiecare elev, cel puțin două lucrări într-un trimestru. Un stimulent puternic este notarea compunerilor cu două note, pentru conținut și formă, făcîndu-se apoi o medie.

Prof. ION SAMOILA
Școala generală din Sînnicolaul-Mare,
jud. Timiș

Excursia elevilor din Copăcelu

42 de pionieri și elevi de la Școala generală nr. 6 a comunei Copăcelu (municipiul Rm. Vilcea) au efectuat o excursie pe ruta: Pitești, Scornicești, Slatina, Drăgănești și retur.

Au fost vizitate cu acest prilej următoarele obiective: la Pitești — centrul orașului; la Colibași — Uzina de autoturisme; la Scornicești — Cooperativa agricolă de producție, Liceul sanitar, Școala generală și Muzeul; la Slatina — Muzeul de istorie și etnografie, iar la Drăgănești — Fabrica de cauciuc.

Excursia a avut drept scop: cunoașterea de către școlarii din Copăcelu a meleagurilor natale ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă fiu al României contemporane.

Prof. MIHAI BUHARU
Rm. Vilcea

Una din lucrările de artizanat executate de elevele Școlii generale nr. 14 din Brașov.

Să facem și artizanat! Dar ce fel de artizanat?

„Tribuna școlii” este totdeauna un ghid prețios în munca mea. Găsesc exprimate în articolele publicate de această revistă idei, atitudini, norme, sugestii, experiențe și unele aspecte din clase și laboratoare. Găsesc că s-ar putea reproduce în revistă și cite o fotografie a lucrărilor executate de elevi în cadrul pregătirii tehnico-productive cu caracter artizanal. O astfel de încercare ar fi salutăată cu multă căldură, mai cu seamă de pasionatele profesoare maestre. Aceste lucrări, executate de mâini pricepute, nu servesc numai ca podoabă pentru interior sau îmbrăcăminte. Ele ne oferă un câmp vast de acțiune în munca de instruire și educație.

În orele de lucru manual, se pot crea valori materiale și spirituale care satisfac o mare cerință a școlii, o funcție de bază a ei, având în vedere că în cadrul desfășurării unei tehnologii, elevele se obișnuiesc să aplice informații sigure, să le examineze pe cele incerte, să inoveze, să inventeze. Se realizează o întreagă gamă de operații de la simpla observare și pînă la executarea unor lucrări de mare valoare artistică. Aceste lucrări obligă elevele să adune, să scadă, să înmulțească, să împartă, adică la un întreg proces matematic. Ele definesc structuri artistice prin reluarea unor puncte și interpretarea lor prin diferite combinații.

În aceste ore, avem posibilitatea de a face din copii obișnuiți oameni talentați. Deci, alegerea și imbinarea motivelor, pentru crearea unui model, constituie o problemă destul de dificilă. Combinarea motivelor, a culorilor, dezvoltă gustul, deschizându-se elevilor posibilitatea de a lucra într-un stil personal.

Se știe că orele de lucru de mână formează o adevărată școală a muncii, în cadrul lor realizându-se și o educație estetică. În aceste ore, se dau copiilor în forme concrete senzoriale informații despre felul în care se pot realiza obiecte care, în totalitatea lor, contribuie la îmbogățirea tezaurului nostru folcloric. În acest caz atingem și probleme ale educației patriotice. Consider că școala are datoria să găzduiască și să îndrume, să ocrotească și să răspundă și să apere, sprijinind din plin aceste valori.

Profesor-maistru LIVIA GOREA
Școala generală nr. 6 din Brașov

„Zilele culturii mușăteștene”

Din inițiativa unui grup de cadre didactice din Mușătești-Argeș, la jumătatea lunii noiembrie au fost organizate „Zilele culturii mușăteștene”, cu prinzind deschiderea Universității populare din Mușătești, de la înființarea căreia a trecut un pătrar de veac, o sesiune de comunicări științifice, în cadrul căreia au fost susținute referate legate de trecutul istoric, cultural și didactic al Văii Vilsanului și îndeosebi al oamenilor școlii din Mușătești; a avut loc, o întâlnire cu fiții satului.

Muzeul de istorie, etnografie și folclor din Mușătești, mult îmbogățit în

colecțiile sale, a pus la dispoziția vizitatorilor expozate numeroase privind trecutul de luptă de pe aceste meleaguri.

Cu acest prilej a mai fost aniversată împlinirea a 80 de ani de la fondarea Societății pentru cultura tîrănilor, a așezării teascurilor tiparniței „Gazetei tîrănilor” (care la vremea sa era cunoscută și peste hotare) și a fost evocată figura strălucitului învățător și tribun al tîrănimii muncitoare, Constantin Dobrescu-Argeș.

Un reușit program artistic a încheiat sărbătoarea din Mușătești.

Prof. MARIETA BURSUC
București

În fum și zgomot

În satul Valea Mare din comuna Ștefănești-Argeș, funcționează două școli alăturate: Școala generală și Școala ajutătoare de fete.

La sunetul clopoțelului, sute de elevi ies în recreație. Dar de multe ori, în timp ce se joacă veseli prin curțile școlilor, un fum negru și gros li învăluie ca o perdea. De unde vine acest fum? De la Fabrica de bitum, apărută mai bine de un an la numai câțiva metri de școlile amintite. Este de neînțeles cum de s-a ales pentru această fabrică, din toată lunca Argeșului, tocmai acest teren de lângă școală. Cine a autorizat construcția fabricii nu s-a gândit și la sănătatea copiilor?

Aceeași situație o găsim și la Casa de copii școlari din Pitești, care funcționează într-un local nou, în cartierul Trivale. Ce păcat că imediat după mutarea copiilor a apărut chiar lângă gardul Casei un mare parcaj de autocamioane! Zeci și zeci de mașini e-

mană zilnic gaze de eșapament în preajma copiilor! Ca să nu mai vorbim de zgomotul produs de motoare ce tulbură atât odihna elevilor, cât și procesul de învățămînt.

Cazurile de mai sus nu sînt singulare. Alte școli au fost amplasate cu totul contraindicat, ca, de pildă, pe lângă gări sau depouri de locomotive (cazul Școlii generale nr. 8—Pitești), pe lângă autogări, piețe (școlile generale nr. 1 și 12, Pitești), sau în vecinătatea... restaurantelor.

Considerăm necesar ca ediliile orașelor să fie obligați, prin lege, să nu aprobe construcția unei întreprinderi în apropierea școlilor dincolo de limita care evită orice pericol de poluare.

Cît privește școlile care suferă în

prezent din cauza acestui fenomen, se impune studierea situației de către specialiștii care să recomande măsuri sigure de înlăturarea pericolului.

Prof. CONSTANTIN C. POPESCU
Pitești

Formația corală „Camerata”

În toamna anului 1972 a luat ființă formația corală „Camerata”, a Liceului pedagogic din Slatina care și-a aniversat recent un an de existență. În acest scurt răstimp, sub conducerea tînărului și talentatului ei dirijor, prof. Al. Stanciu, această formație s-a impus ca o prezență vie, devenind corul școlar cel mai apreciat din județ.

Programul spectacolului aniversar a cuprins piese corale executate de elevi în limbile: română, spaniolă, franceză, italiană — din creația unor compozitori ca: I.H. Dardée, I.D. Chirescu, sau Regnart, Weber, Palestrina ș.a. Aceștora li s-au adăugat patru lucrări muzicale compuse de tînărul prof. Al. Stanciu, care ne-a oferit încă o dată prilejul să apreciem veritabilul său talent de dirijor și compozitor. La reușita spectacolului, o contribuție substanțială a adus-o, pe lângă formația aniversată, orchestra de cameră a liceului.

Subliniem cu acest prilej că în decurs de un an, formația „Camerata” a dat 20 de concerte, cu peste 30 piese corale, în orașele Slatina, Piatra-Olt, Caracal, Slătioara ș.a.

Prof. JEAN LUPU
Slatina

Talent și sensibilitate

Locuitorii Lugojului, oraș cu străvechi tradiții culturale, au trăit recent un emoționant moment cultural: vizitarea expoziției de pictură a elevei Petronella Sirbu, din anul I al Liceului „Coriolan Brediceanu”.

Sutele de vizitatori — o afluență de public rar întîlnită la o astfel de manifestare — au admirat îndelung cele 33 de tablouri expuse pentru prima dată de către Petronella în holul Teatrului popular.

Varietatea tematică (de la natura moartă — care de fapt predomină — la autoportret și compoziții ca: Peșteră, Întoarcere din cîmp, Arcade lugojene, Adunare), sensibilitatea plastică, trăirea intensă, sinceră a fiecărui moment surprins pe pînză, ca și combinația fericită a culorilor, dau lucrărilor elevei Petronella Sirbu o mare putere de sugestie, o notă de maturitate autentică.

Fără îndoială, dacă va ști să-și cultive, să-și formeze talentul și sensibilitatea de care dispune, printr-un travaliu continuu, cu vigoare și hotărîre, Petronella Sirbu va deveni un nume despre care se va mai auzi și se va mai scrie.

NICU DUMITRESCU
Lugoj

IMPORTANT!

Anunțăm pe cititorii noștri că, în această perioadă, se reinnoiesc abonamentele pentru anul 1974 la revista „Tribuna școlii”.

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Abonamentul pe întregul an vă asigură primirea revistei atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament:

- Anual 52 lei
- Pe șase luni 26 lei
- Pe trei luni 13 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Munca tehnico-productivă în școlile din satele de munte

La Școala generală din Dorna Cîndrenilor—Suceava, un număr însemnat de directori, maiștri și profesori-instructori din școlile satelor de munte s-au reunit recent pentru a dezbate tema: „Organizarea muncii tehnico-productive în școlile din zona montană”. Consfătuirea a fost deschisă de tovarășul Vasile Moroșanu, secretar al Comitetului comunal de partid, primul comunei, care a apreciat inițiativa de a se organiza o asemenea acțiune la Dorna Cîndrenilor, făcînd, totodată, o succintă prezentare a condițiilor economice și geografice ale comunei.

Din referatul prezentat de tovarășul profesor Mihai Carp, ca și din informarea succintă a profesoarei-maistru Profira Nedelea, s-a desprins concluzia că activitatea tehnico-productivă din Școala generală Dorna Cîndrenilor se desfășoară în atelierele-școală — de electrotehnică, lăcătușărie, țimplărie, dulgherie, croitorie, artizanat, broderie, pe lotul școlar. În sera de flori și grădina de zarzavat a școlii.

În activitatea practică a elevilor s-a urmărit, în primul rînd, realizarea scopului educativ, formarea deprinderilor de muncă la elevi și a sentimentului de mîndrie al acestora că sînt realizatori de bunuri materiale pe care școala le desfăce prin magazinul de prezentare și vînzare a produselor, deschis în imediata apropiere a școlii din comuna Dorna Cîndrenilor.

Aici pot fi găsite spre cumpărare mobilă de bucatărie, garnituri de grădinițe, mobilier pentru cantine,aturi, dulapuri, obiecte de uz casnic, obiecte de artizanat etc.

Angajînd numeroase comenzi cu diverși beneficiari (I.C.T. Cluj, Fabrica de industrie locală Vatra Dornei, Casa Agronomului, cu Inspectoratul școlar județean Suceava, pentru garnituri de grădinițe etc.), școala a reușit pînă în prezent să asigure elevilor un permanent front de lucru, să-î antreneze la o muncă al cărui rezultat elevii îl vîd, îl pot aprecia, iar pe de altă parte a realizat pînă în prezent, în proporție de peste 95 la sută, planul de producție pe anul 1973, cu reale posibilități de a-l depăși pînă la 21 decembrie a.c.

Vizitarea atelierelor și magazinului de vînzare a produselor, precum și discuțiile care au urmat au condus spre numeroase concluzii practice pentru participanți, le-a demonstrat odată în plus necesitatea unirii tuturor eforturilor din școală și întreprindere, în scopul realizării dezideratului major: acela al pregătirii tineretului pentru muncă.

Prof. AUREL STAVARACHE
directorul Casei corpului didactic Suceava

Un censaclu şcolar activ

În cadrul Liceului de cultură generală din Iliia funcţionează din această toamnă censaclul de ştiinţă şi artă „Leonardo da Vinci”. Aici, profesori şi elevi pasionaţi de frumos se întrunesc săptămânal spre a-şi prezenta lucrările originale, a discuta pe marginea lor, sau de a dezbatte probleme de filozofie, artă, poezie, muzică etc. Periodic, în scopul iniţierii în muzică, se fac audiţii muzicale care, apoi, sint comentate, se țin prelegeri pe teme ca „Arta de a asculta muzica”, „Iniţierea în muzică”, „Simfonia a IX-a de Beethoven” etc.

La capitulul filozofie o bună impresie a lăsat pînă acum expunerea elevului Maria Drăgan despre „Filozofia libertăţii”, iar la cel al literaturii beletristice — lucrările elevilor Eduard Goro (poezii) şi Ottilia Fuchs (nuvela „Mama”).

Intrarea în censaclu „Leonardo da Vinci” se face pe bază de invitaţii, iar lucrările meritorii sint inserate în revista liceului.

Prof. EUGEN STAN
Liceul de cultură generală din Iliia

O nouă casă de copii

Cei care trec pe strada Toamnei, din oraşul Bistriţa, văd înălţîndu-se o frumoasă şi modernă clădire cu ferestre largi şi luminoase, cărora le zîmbesc în fiecare dimineaţă primele raze ale soarelui: este Casa de copii şcolari, deschisă în această toamnă. Aici sint internaţi băieţii din judeţul Bistriţa-Năsăud.

Cînd am fost repartizată să muncesc în această unitate, în calitate de educatoare, trebuie să mărturisesc, eram

foarte emoţionată. Auzisem că aici e foarte greu. Abia după cîteva săptămîni de activitate, am început să înţeleg „greul”: aici fiecare educador trebuie să fie un foarte bun părinte, să-şi iubească mult copiii şi să-i cunoască foarte bine. Sint convinsă acum că e frumos — deosebit de frumos — a forma şi reda societăţii oameni întregi, cu concepţii sănatoase, oameni care să iubească munca şi viaţa, gata oricînd să-şi apere patria.

Repet, este pentru prima dată cînd muncesc într-o astfel de instituţie şcolară; munca mă atrage, pentru că iubesc copiii. Sint dornică să cunosc mult şi multe din activitatea caselor de copii. Este o invitaţie, dacă vreţi, de a face schimburi de părieri, personale sau colective, prin intermediul presei de specialitate, sau prin corespondenţă directă cu educatori înzestraţi cu o bogată experienţă pedagogică în acest domeniu.

Educatore MARIA GYÖRGY
Casa de copii şcolari — Bistriţa

Cabinet fonic prin autodotare

La Şcoala generală nr. 2 din Cîmpina a fost dat de curînd în folosinţă un cabinet fonic, în care se vor preda limbile străine — primul de acest gen din oraş. Cabinetul a fost realizat în întregime pe baza sumelor încasate de elevii şcolii în cadrul practicii tehnico-productive, sub conducerea maestrului-instructor Gh. Popa. O contribuţie însemnată la înzestrarea modernului cabinet au adus-o întreprinderea care patronează şcoala (I.R.U.E.P.) şi comitetul de părinţi.

Prof. OLGA NEDELUCI
prof. ALEXANDRU BLANCK
Şcoala generală nr. 2, Cîmpina

ITINERARE EDITORIALE

Emilia Ivan:

„Educaţia fizică în grădiniţe”

Editura „Stadion”, 1973

Primă treaptă a sistemului de învăţămînt, învăţămîntului preşcolar i se acordă atenţia cuvenită pe linia perfecţionării sale în toate compartimentele în lumina sarcinilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Problema dezvoltării fizice a copilului preşcolar este tot la fel de importantă ca şi cea intelectuală, dacă ne gîndim că pentru sănătatea minţii este necesară asigurarea sănătăţii trupului, dezvoltarea armonioasă a acestuia pe măsura ce copilul creşte.

Indicaţiile metodice pe care le propune cartea în această direcţie sint, aşadar, binevenite. Autoarea se ocupă atît de grupele mici (3—4 ani), cît şi de cele mari (5—6 ani), subliniind că orice joc ales trebuie să răspundă sar-

ciniil pedagogice propuse: „formarea unei deprinderi motrice, educarea unei calităţi fizice sau psihice etc.”, ţinîndu-se cont de „vîrsta copiilor, dezvoltarea şi pregătirea lor fizică, starea sănătăţii lor, locul de desfăşurare şi condiţiile atmosferice”.

Copiii execută exerciţiile fizice prin recitarea cîntată, tărăgănată, a unor versuri, fapt care-i determină să uite efortul fizic, să li se pară că totul e joc, voie bună pînă la îmbujorare. De asemenea, un fapt meritoriu este şi acela de a fi ilustrate cu desene aproape toate tipurile de exerciţii propuse.

Exemplele model de planuri de activitate obligatorie pentru educaţie fizică pe grupe de vîrstă cu care se încheie lucrarea, alături de conţinutul extrem de bogat, cu un număr impresionant de exerciţii, ne determină să o recomandăm în primul rînd educatoarelor din cămine şi grădiniţe, dar şi părinţilor, care au sarcina să se ocupe de dezvoltarea fizică şi sănătatea copiilor lor.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Casa corpului didactic, Buzău

Colecţia

„Cărbuşul de aramă”

În primăvara lui 1971 îşi lua zborul spre depărtări un cărbuş de aramă. Cărbuşul despre care aminteam s-a născut cu mai mulţi ani în urmă din imaginaţia unui mare poet al neamului românesc — Lucian Blaga — şi a fost preluat drept titlu de volum şi ulterior de colecţie de editura care se adresează celei mai tinere generaţii de cititori.

Colecţia, bogat ilustrată, a debutat cu poezii de Lucian Blaga (Noapte de mai, Sufletul satului, Haiducul, Din copilăria mea ş.a.). Au urmat alţi doi poeţi de seamă — Octavian Goga şi Ion Barbu. Volumele Eu ştiu un basm şi Bălcescu trăind cuprînd versuri închinată ţării, naturii, omului.

Cînd întreaşa ţară fi sărbătorea în urmă cu un an pe marile revoluţionari

transilvănean Avram Iancu, Editura „Ion Creangă” i-a cinslit memoria publicînd volumul *Fluierul Iancului*. Şi-au dat întîlnire în paginile acestei reuşite antologii poezii: Alexandru Andreiţoiu, Petru Anghel, Ion Brad, Ion Horea, Traian Iancu, Mircea Micu, Tiberiu Utan, Dragoş Vrănceanu, Gh. D. Vasile.

În semn de preţuire pentru două personalităţi de seamă ale literelor româneşti — Mihail Sadoveanu şi Victor Eftimiu — editura va publica volumele antologice *Sadoveniana* şi *Omagiu*. Poeţi de prestigiu, de ieri şi de azi, printre care Topirceanu, Labiş, Jeebeleanu, Lesnea omagiază în versuri pe Sadoveanu. Al doilea volum cuprînde o selecţie din cele mai cunoscute poezii patriotice ale

50 de ani de existenţă a Liceului „Aurel Vlaicu”

Duminică, 25 noiembrie, orele 9,30... În incinta Liceului „Aurel Vlaicu” din Bucureşti, s-au întîlnit oameni din diferite generaţii pentru a sărbători semicentenarul şcolii.

Şcoala a început să funcţioneze ca gimnaziu în octombrie 1923, cu o clasă de băieţi (55 de elevi) şi una de fete (49 de eleve) fiind transformată, apoi, în liceu în anul 1927. În 1973 pe băncile acestui liceu învaţă peste 1 000 de elevi.

Din cuvîntul primului director al liceului, Bartolomeu Popescu, prezent la festivitate, ne trec pe dinainte toţi acei ani de început, plini de zburcium şi de muncă, de alergături nesfîrşite şi de aşteptări des repetate pe la uşile celor mari pentru a obţine construirea unui local de şcoală aici, în cartierul locuit de ceferişti, într-o vreme cînd pe o rază de mai mulţi kilometri nu exista altă instituţie de cultură.

Şcoala nu a rămas străină de marile frămîntări politice prin care a trecut ţara, prin care a trecut însuşi cartierul în care se afla. Mulţi elevi ai liceului s-au încadrat în mişcarea de tineret progresistă, unii fiind chiar membri ai U.T.C. Grigore Preoteasa, fost elev al liceului, a fost şi unul dintre tinerii care şi-au desfăşurat activitatea în anii grei de ilegalitate.

Cei peste 800 de profesori ai şcolii au muncit cu dăruire pentru pregătirea elevilor. Marile eforturi ale dascăliilor din generaţia trecută, entuziasmul lor nestins, pasiunea fierbinte pentru profesiunea aleasă au ridicat prestigiul liceului. Dascăli iluștri ca Pompiliu Constantinescu, Sterie Diamandi, Nanu Ioan, Emil Sanielevici, Şerban Cioculescu, Mi-

ron Constantinescu rămîn făclii nestinse în viaţa şcolii.

De la aceşti profesori numeroase generaţii de elevi au deprins dragostea de carte, setea nepotolită de ştiinţă şi artă, dragostea faţă de patrie şi popor. De pe băncile acestui liceu au pornit în viaţă adevăraţi oameni. Unii s-au realizat devenind personalităţi, cunoscute în ţară şi peste hotare, deţin funcţii de răspundere în aparatul de partid şi de stat, se bucură de un binemeritat renume în viaţa ştiinţifică şi artistică a ţării.

Începînd cu anul 1971, Liceul „Aurel Vlaicu” a dobîndit un profil de specialitate: „Liceul de matematică şi fizică”, schimbare ce denotă sincronismul cu necesităţile timpului nostru, desfăşurîndu-şi activitatea în două secţii: fizică electronică şi fizică aplicată. Şcoala dispune de laboratoare, înzestrate cu aparate şi instalaţii moderne, cabinete, ateliere.

În atmosfera entuziasă a acestei aniversări, colectivul didactic al liceului şi elevii au adresat o telegramă Comitetului Central, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, personal, angajîndu-se de a nu precupeţi nici un efort pentru a îndeplini sarcinile stabilite de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

A 50-a aniversare a liceului — prilej de confruntare a realizărilor de azi cu cele de ieri — întăreşte convingerea în continuitatea eforturilor care să asigure o bună pregătire a tinerelor generaţii.

Prof. TUDOR DĂNET
director al Liceului „Aurel Vlaicu” din Bucureşti

„Manual pentru profesori”

Biologie — culegere tematică

Centrul de informare şi documentare al învăţămîntului, redacţia de biologie, a luat valoroasa iniţiativă de a orienta conţinutul „Culegerii tematică de biologie”, publicaţie cu apariţie semestrială, pe temele programei cursului de perfecţionare, organizat periodic de Institutul central de perfecţionare a personalului didactic.

În numărul 1 din acest an au fost publicate următoarele prelegeri: „Organizarea sistematică a materiei vii şi unele probleme ale factorilor evoluţiei” de lector univ. dr. Mircea Tufescu, „Date noi privind acţiunea comparată a hormonilor în seria vertebratelor” de lector univ. dr. Dumbrăviţa Schmidt şi

„Cercetări recente în studiul celulei vegetale” de lector univ. Ariana Todoran.

Păstrînd, pe de altă parte, în continuare profilul publicaţiilor C.I.D.I., culegerea cuprinde — în completarea temelor respective — şi prelucrări din literatura ştiinţifică mondială, privind cele mai importante şi recente descoperiri ştiinţifice din specialitate.

Se vorbea într-o vreme despre necesitatea unor „manuale pentru profesor”. Astfel de publicaţii sintetice şi de discutabilă actualitate vor satisface, desigur, asemenea cerinţe, evitînd limitele şi inchiştarea inerentă unui manual. Cu un astfel de conţinut, „Culegerea tematică de biologie”, editată de C.I.D.I., devine „o carte de căpătîi” a fiecărui profesor care ţine pasul în munca sa la catedră, cu ritmul tot mai accelerat al revoluţiei tehnico-ştiinţifice şi al perfecţionării predării biologiei.

Studiînd culegerea tematică de biologie, fiecare profesor poate deveni un cursant permanent, fără frecvenţă, la cursurile de perfecţionare.

Prin acest nou conţinut al culegerilor tematică biologie editate de C.I.D.I., „cursurile de perfecţionare” organizate de I.C.P.P.D. dobîndesc fundamentul informaţional ştiinţific de care cadrele didactice au nevoie, căpătînd posibilitatea ca, în cuprînsul lor, să insiste asupra laturii aplicative şi formative a problemelor ştiinţifice tratate.

În acest fel, eficienţa şi caracterul lor multilateral vor creşte, fapt ce se va reflecta cu precădere în instruirea şi educarea elevilor.

Prof. emerit CEZARA POPOVICI
Liceul nr. 15 din Bucureşti

lui Victor Eftimiu însoţite de textul autorograf în facsimil.

În planul-editorial din anul viitor mai figurează antologiile *Laudă limbii române*, *Lumină pentru fiecare vis* şi *Ceasul muncii şi al privighetorii*, cuprînzînd poezii de Eminescu, Alecsandri, Macedonski, Arghezi, Ion Bănuţă, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Horea şi alţii. Celor care au îndrăgît-o pe Maria Tănase le este pregătită o surpriză; un volum de versuri ale unor apreciaţi poeţi din zilele noastre, închinată marilor interprete a cîntecului popular. Se află de asemenea, în lucru un volum antologic ce va cuprinde poezii populare despre Horia, Cloşca şi Crişan.

Menţionăm deosebita tinută grafică a volumelor din colecţia *Cărbuşul de aramă*, datorată ilustratorilor: Val Munteanu, Petre Vulcănescu, Octav Grigorescu, Anamaria Smighelschi etc.

EADU LEVĂRDĂ

Prestigioasă manifestare internațională

Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO

Săptămîna aceasta înscrie, în şirul manifestărilor internaționale remarcabile găzduite de țara noastră, încă o acțiune de o însemnătate deosebită pentru progresul și prosperitatea națiunilor din Europa: Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO. Reuniunea, la care participă reprezentanții ai învățămîntului, educației și cercetării din 25 de țări europene — personalități remarcabile ale vieții culturale — observatori, reprezentanți ai unor organisme internaționale social-culturale, ai unor fundații de învățămînt — aprofundează probleme de o mare însemnătate pentru dezvoltarea învățămîntului superior din Europa în raport cu cerințele materiale și spirituale ale fiecărei națiuni, cu marile schimbări sociale petrecute în lume, cu progresele uriașe ale cunoașterii științifice, ale tehnicii contemporane.

Participarea șefului statului român — tovarășul Nicolae Ceaușescu — la ședința inaugurală a reuniunii, subliniind importanța pe care învățămîntul o prezintă în viața națiunilor, ilustrează preocuparea vie manifestată în România socialistă pentru acțiunile care slujesc idealurilor de pace și prosperitate ale omenirii, pentru tot ceea ce promovează ideile colaborării și înțelegerii între state. „Instituțiile universitare — a spus cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu — au jucat întotdeauna un rol activ în mai buna cunoaștere reciprocă a popoarelor pe plan spiritual, în generalizarea aportului fiecărei națiuni la tezaurul științei universale în circulația largă a ideilor înaintate. Cu atât mai mult astăzi ele sînt chemate să promoveze intens schimbul de valori științifice și umane și odată cu aceasta, spiritul de prietenie și conlucrare pașnică între națiuni. Instituțiile de învățămînt superior, toți cei ce lucrează în sfera vieții universitare, fără deosebire de concepții politice, filozofice și religioase, pot contribui, prin contactele, schimburile de experiență și de opinii pe care le realizează, prin colaborarea strînsă pe plan științific și tehnic, la continua apropiere a popoarelor, la dezvoltarea cooperării multilaterale a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială”.

Cîteva repere ale evoluei înregistrate de învățămînt

Prima Conferință a miniștrilor educației din țările europene (Viena, 1967) a recomandat participanților să promoveze în țările lor o preocupare continuă pentru problematica învățămîntului superior contemporan în raportul lui cu dinamica societății. Actuala conferință face o analiză adîncă, pe multiple planuri, a evoluției învățămîntului superior din Europa în perioada 1967—1973 oprindu-se, în lucrările pe secții, la două probleme cu o semnificație fundamentală: transformările pe care le-au cunoscut structurile, programele, metodele de învățămînt superior, ținînd seama de creșterea efectivelor, de evoluția funcțiilor și de orientarea sistemelor de educație spre educația permanentă — pe de o parte: cooperarea europeană în domeniul învățămîntului

superior: obiective, căi și mijloace de realizare a ei — pe de altă parte.

O primă constatare care s-a impus tuturor participanților în ședințele plene și pe secții este aceea a dezvoltării cantitative pe care a cunoscut-o învățămîntul superior din Europa în ultimii șase ani, a creșterilor însemnate pe care le prezintă cuprinderea fetelor în școlile superioare — deși nu într-un procent satisfăcător („egalitatea — spunea în alocuțiunea sa domnul René Maheu, directorul general al UNESCO — nu este încă cu adevărat realizată: proporția studenților, care depășește 50% într-o țară, nu atinge acest procent decât în alte două țări”). Totodată s-a menționat că ritmul de creștere a numărului studenților este ceva mai lent decât în perioada dinaintea Conferinței de la Viena. Aceste constatări au adus în cîmpul de vederi al participanților la discuții variatele aspecte și implicații ale accesului la învățămîntul superior, dealtfel, pe larg analizate și cu prilejul Conferinței de la Viena.

Accesul la studiile universitare

Așa cum au relevat dezbaterile, de pînă acum, accesul la învățămîntul superior ridică în fața organizatorilor școlii cel puțin două probleme importante: nivelul de pregătire al celor ce doresc să urmeze cursurile universitare, pentru a putea face față cerințelor acestui grad de învățămînt; condițiile material-culturale în care evoluează copilul în anii școlarității anteuniversitare. Cu alte cuvinte, cum să fie împacată selectivitatea învățămîntului superior care ar părea să rămîna încă o regulă în unele țări europene, cu exigențele unei democratizări generale a sistemului educativ, pe care le constatăm în cele mai multe părți ale Europei. Aceasta a făcut necesar ca problemele accesului la învățămîntul universitar al egalizării șanselor, să fie abordate într-un context mai larg — cum sublinia domnul Joseph Fontanet, ministrul educației naționale din Franța, în intervenția sa din cadrul primei zile a lucrărilor conferinței — începînd chiar cu grădinița și școala elementară.

Cu prelungirea școlarității obligatorii și democratizarea învățămîntului secundar, pe de o parte, și exigențele educației permanente, care rezultă din însăși evoluția societății europene și, în particular, a modurilor de producție, pe de altă parte, — spunea domnul René Maheu — este de prevăzut că fluxul spre formația postsecundară, și mai ales spre universități, va crește. Dar lărgirea accesului la studiile superioare prin adoptarea unor soluții în funcție de condițiile concrete socio-culturale și materiale ale fiecărei națiuni conducînd — cum au subliniat vorbitorii — la un număr mereu sporit de studenți, implică aspecte noi legate de cheltuielile de școlarizare. Or, atrăgea atenția domnul René Maheu, cheltuielile pentru educație, în special cele pentru învățămîntul superior, sînt deja atât de substanțiale, încît se poate naște întrebarea dacă, în unele cazuri, ele nu au atîns un prag peste care țările ar putea ezita să mai treacă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, primit cu puternice aplauze la festivitatea deschiderii celei de a doua Conferințe a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO.

Solicitarea socială și eforturile de adaptare ale universității

Universitatea contemporană se află în fața a două mari imperative cu rezonanțe adînci în conținutul și structura ei. Este vorba, pe de o parte, de creșterea solicitării sociale față de învățămîntul superior, atît în ceea ce privește numărul specialiștilor cît și calitatea pregătirii lor. Pe de altă parte, dezvoltarea explozivă a cunoașterii științifice, înnoirea vertiginoasă a tehnicii — străbatem „epoca celei mai grandioase revoluții științifico-tehnice cunoscute în istorie”, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în ședința de deschidere a reuniunii — influențează asupra valabilității în timp a cunoștințelor acumulate în facultate. Pentru a face față acestor imperative și a se adapta situațiilor determinate de evoluția societății, de știință și tehnică, universitatea contemporană trebuie să opereze adînci transformări atît în organizarea și structura sa cît și în conținutul și metodele de realizare a pregătirii viitorilor specialiști, să revadă însăși finalizarea studiilor superioare.

În discuțiile prilejuate de ședințele plene și pe secții, au fost pe larg descrise preocupările forurilor organizatoare ale învățămîntului din diferite țări europene de reînnoire și reformă a sistemelor lor educative și de învățămînt superior, pentru plasarea școlii la nivelul mărețelor responsabilități contemporane. Au fost înfățișate eforturile din fiecare țară de a găsi căile și mijloacele care să asigure învățămîntului superior o largă deschidere spre nevoile societății, ale vieții sociale, și s-au formulat propuneri și sugestii pentru perfecționarea în continuare a acestui sector, pentru adoptarea unor mijloace practice de întărire a cooperării bi și multilaterale între statele și instituțiile de învățămînt superior european.

Tratînd învățămîntul superior ca un „sector cheie”, nu numai pentru sistemul educativ al fiecărui stat, dar și pentru întreaga viață a națiunilor. Conferința a relevat necesitatea ca acesta să pregătească oameni receptivi față de problemele progresului rapid al societății, inserîndu-i pe studenți mai organic în munca de cercetare și în producție. O experiență pozitivă a fost prezentată în acest sens de către N. F. Krasnov, șeful delegației sovietice, în ceea ce privește preocupările din țara sa pentru a lega strîns învățămîntul superior de cercetare pusă în slujba progresului tehnic (după cum s-a menționat, astăzi în U.R.S.S., un student din patru este angrenat — sub conducerea profesorilor — într-o lucrare serioasă de cercetare).

Totodată s-a arătat necesitatea ca universitatea să devină mai receptivă în general la spiritul înnoitor al vremurilor noastre, luptînd ea însăși împotriva formelor de muncă rigidă pe care le mai păstrează, pe alocuri, din tradițiile viciile ei seculare, renunțînd la cea rezistentă la inovație care o mai caracterizează uneori, la acea tendință de a se considera o „lume închisă”. Avînd un trecut îndelungat, universitățile europene sînt posesoarele unei moșteniri culturale inestimabile, care însă s-a cristalizat adeseori, în modelele instituționale, în tradiții ideologice și în practici, mai mult sau mai puțin, închistate, nepotrivite spiritului prezentului.

Lucrările reuniunii de la București a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO — încă în curs de desfășurare — vor completa, desigur, tabloul problemelor care frămîntă pe organizatorii școlii din fiecare țară europeană. Dincolo de această variată și vastă problematică din care am reținut doar cîteva elemente — ceea ce semnifică, pentru fiecare participant, această prestigioasă manifestare, găzduită de țara noastră, este recunoașterea progreselor realizate de învățămîntul românesc în anii construcției socialiste, a valorii lui atît pe planul cuprinderii numărului de studenți, al armonizării lui cu cerințele economiei, științei și culturii naționale, cît și al adaptării la exigențele moderne față de structura, conținutul și metodele de muncă.

Semn al prestigiului de care se bucură învățămîntul și cultura românească pe arena internațională, al marii receptivități pe care o manifestă statul nostru față de problemele școlii ca factor de progres și civilizație, ca mijloc de răspîndire a ideilor păcii și de realizare a unei cooperări rodnice între popoare, actuala conferință a miniștrilor educației vine să adauge tezaurul ei de idei, inițiative și propuneri, altora elaborate în manifestări nu mai puțin fructuoase, găzduite de România în ultimii ani: Reuniunea rectorilor universităților europene (1970), Conferința comisiilor pentru UNESCO din țările europene (1972), crearea Centrului european pentru învățămîntul superior (1972) — pentru a nu rămîne decît în sfera UNESCO.

Evoluind în spiritul tuturor acestor acțiuni, cea de a doua Conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO a confirmat, în lucrările de pînă acum, convingerea participanților că, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Învățămîntul a devenit un element decisiv în dezvoltarea umanității, factorul fundamental care îl ajută pe om să devină cu adevărat stăpîn al naturii și societății, să-și creeze prin propriile forțe condiții de viață sociale și spirituale din ce în ce mai elevate”.

ANA COSMIN

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt Știință și Cultură